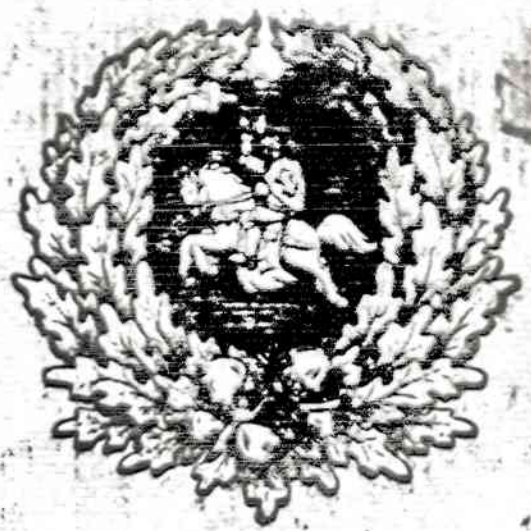

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

SU LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians
In The United States

VOL. LXIX

Price 25c

Chicago, Ill. — Antradienis, Tuesday, May 18, 1982

Nr. 94

PADEGĖ ARGENTINOS TRANSPORTO LAIVA

Iškilmės prie Romo Kalantos paminklo Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse

Romss Kalanta, 1972 m. gegužės 14 d., šaukdamas "Laisvės Lietuvai!", susidegino prie Operos rūmų.

Marquette Parko Reg. Lietuvių Bendruomenė R. Kalantos žuvimo 10 m. sukakties prisiminimui gegužės 15 dieną pasamdė autobusą ir vyko į kapines. Kiti nariai suvažiojo masinomis. Iš viso dalyvavo virš 100 asmenų.

12 val. gražia įvadine kalba pirmininkas Ig. Petrauskas pradėjo iškilmes. Valstybinę vėliavą prie paminklo atnešė V. Kozica, o tautinę — P. Adomaitis. Puosnų tautinių spalvų vainiką prie paminklo padėjo tautiniai rūbais pasipuošusios pamos A. Valčiulienė ir A. Gustaf.

Pirm. Ig. Petrauskas pakvietė dr. J. Adomavičių pasakyti pagidrinę kalbą (Ji spausdinama Naujienose). Kan. V. Zakarauskas sukalbėjo maldą už R. Kalantą ir žuvusių kovoję už Tėvynės laisvę. Po to sukalbėjo "Dievo Angelas" ir sugiedojo "Marija, Marija". Iškilmės baigtos Tautos himnu.

Pirm. Ig. Petrauskas priminė, kad minėjime dalyvauja ir prof. dr. K. Eringis, kurio paskaita girdėsime gegužės 16 d. parapijos salėje.

Po to visiems gausiai susirinkusiems nuosirūžiai dėkojo už dalyvavimą minėjime Tautos herojaus Romo Kalantos.

C. Genutis ir kiti fotografai padarė nuotraukų.

Igno Petrausko baigiamasis žodis

Dėkoju dr. Jonui Adomavičiui už tokią puikią kalbą. Ta proga norėčiau padėkoti ir Saulių Sajungai, kurios pastangomis ir lėšomis atsirado šis paminklas, prie kurio ir mes šiandien turime progos praversti šias iškilmes.

Baigdamas, norėčiau pareikšti dar porą minčių, kurios veržiasi iš mano krūtinės: Romo Kalantos auką buvo ne veltui paaukota. Pavergtos Lietuvos jaunimas, nežūrint visų baisiausių okupanto baudimų, savo veiksmais per tris dienas rodė pasauliui ir okupantui, kad jie pritaria Romo aukai, kad jo šūkis "Laisvės Lietuvai!" dega jų širdyse.

Tik man skaudu, kad laisvėje augantis jaunimas to jo šūkio pilnai neįsisąmonina. Norėčiau, kad išėjusios jaunimo vadovai rimčiau pagalvotų apie Romo Kalantos auką. Kaip būtų gražu, kad šis minėjimas būtų buvęs

kartu. Kaip būtų buvę gražu, kad kalbėtojai prie šio paminklo būtų buvę išeivijos jaunimo atstovai, bet ne vyresniųjų.

Mano prašymas jaunimo organizacijų vadovams būtų, kad sekančiais metais, Romo Kalantos auką minint, minėjimas būtų rengiamas visų išeivijos organizacijų kartu.

Mano vizijos, kad prie paminklo plevėsuoja eilė jaunimo organizacijų vėliavų, kuriose įrašytas Romo Kalantos šūkis "LAISVĖS LIETUVAI!"; kad jaunimo uniformose, ant krūtinės žiba irgi tas pats jo šūkis "Laisvės Lietuvai!"; kad tuo šūkiu būtų užbaigiami visi suėjimai ir minėjimai. Tas Romo šūkis turėtų pasidaryti visuotinis, šventas.

K. P.

A. JURGUTIS NEŽINO ŽMONOS LIKIMO

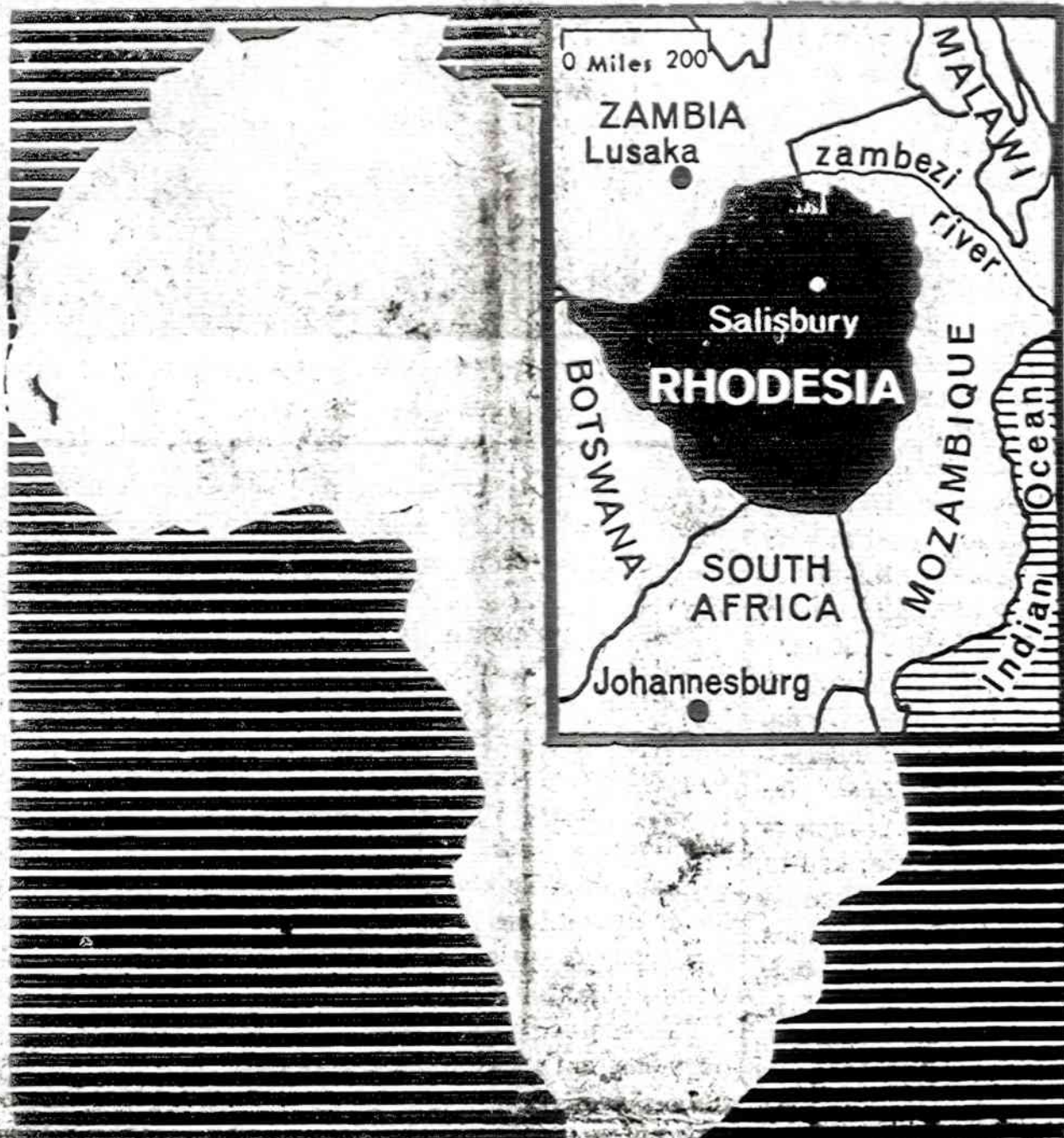
CHICAGO, Ill. — Muzikas Aloyzas Jurgutis jau praleido aštuonerius metus Amerikoje, bet iki šio meto jis negali gauti leidimo žmogui ir dukrai išvažiuoti iš rusų pavergtos Lietuvos. Jis žino, kad jo žmona metė darbą Vilniuje, išvažiavo į Maskvą, apsisėdėjo pas Lazauską ir kartu su kitais penkiais Sovietų piliečiais, negaunantiems leidimo išvažiuoti, paskelbė bado streiką. Ji yra pasiryžusi badauti, kol gaus leidimą išvažiuoti.

Gegužės 17 d. Chicago. Tribūnė įdėjo gana ilgą paskalbę, kurioje su muziku Jurgučiu. Jis tvirtina, kad visą dieną nesitraukia nuo telefono, nes visą laiką laukia skambučio iš Valstybės departamentu, nes prašė sekretorių Haig kreiptis į Sovietų valdžią, kad duotų leidimą jo žmonai Marijai ir dukrai Danai išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos.

Mokslininkai nustatė, kad savo laikų Veneroj buvo didelis vandenynas.

Sekr. Haig pirmadienį dalyvavo Europos Bendrosios rinkos atstovų posėdyje, kur buvo svarstomi prekybos su Argentina santykiai.

Pietų Afrikos premjeras Botha atsisakė daryti bet kokias nuolaidas juodžiams, kad nekiltų badas, kaip kilo Mozambike. Dalis juodžių vadų su tokia politika sutinka.

JUGOSLAVAI IŠRINKO MILKĄ PLANINC KRAŠTO PREMJE

Ji TUOJAU SUDARĖ 28 NARIŲ KABINETĄ IR IŠDESE PARLAMENTUI SAVO PLANŲ

BELGRADAS. — Jugoslavijos parlamentas, ilgai aptaręs susidariusią politinę padėtį, sekmadienį išrinko 57 metų amžiaus Milką Planinc, buvusį kroatų komunistų partijos pirmininką, premjerės pareigoms. Pirmą kartą Jugoslavijos istorijoje moteris išrinkta premjerės pareigoms.

Milka Planinc, gavusi abiejų parlamento rūmų pilną pasitikėjimą, sutiko būti premjere ir tuojau pasiūlė patvirtinti 28 politikų vyriausybę. Ji tuojau pareiškė, kad ji vesianti nepriklausomą užsienio politiką, kaip pastutiniai metais ją vedė maršalas Tito. Ji apatėrė niekam nelaukti jokių didesnių pakaitų, nes jų nebus.

Bandys išspręsti ekonomines problemas

Milka Planinc pareiškė, kad didžiausią dėmesį ji kreips į Jugoslavijos ekonomines problemas. Ji yra įsitikinusi, kad Jugoslavijai krašto ūkis yra pati svarbiausioji problema. Čio reikalai ilgus metus kankino krašto gyventojus, krašto apsaugos reikalus ir visus valstybinius planus. Milka Planinc yra pasiryžusi taip tvarkyti visus krašto ūkio reikalus, kad visame krašte pagerėtų ūkio ir prekybos reikalai.

Krašto apsaugos ministeriu ji pasirinko admirolą Branko Mamulą, buvusį Jugoslavijos štabo viršininką. Jis yra 60 metų amžiaus energingas žmogus.

Užsienio reikalų ministeriu ji delės bendrovės JAV-se nusuka parinko 61 metų amžiaus Laza-25 bilijonus dolerių, kuriuos turą Mojsovą, buvusį Jugoslavijos rėtų sumokėti mokesčiais.

kompartijos pirmininką. 57 metų amžiaus Stane Dolanč, buvęs artimas Tito bendradarbis, paskirtas Vidaus reikalų ministru.

— Smarkus Mississippi upės vanduo kelevinį laivą trenkė į tilto stulpą ir pramušė keturių pėdų skylę. Nelaimė įvyko netoli Hannibal miestelio.

— Saudi Arabijoje naftos vamzdžiams tiesyti turėjo samdyti užsienio darbininkus, nes jie pigesni.

— Saudi Arabijoje yra 7 milijonai gyventojų, bet 1/2 milijono jų — užsieniečiai.

— Gyventojų surašymas rodo, kad JAV gyventojai mėgsta keltis į šiltesnes vietas. Daugiausia amerikiečiai keliai į Kaliforniją, Arkansas, Texas, Floridą.

— Saudi Arabijoje skaityti gali kainavo \$337.

— Lenkijoje maisto kainos pakilo 128,7%.

— Billy Graham, negalėdamas pateisinti Maskvoje pasakytų žodžių, aiškina, kad jis visa tai pasakė, vadovaudamasis Biblijos dėsniais.

— Centrinėje Kinijoje kilo labai didelės audros, kurių metu žuvo 330 žmonių. Hong Konge taip pat iškrito daug lietaus.

— Nustatyta, jog kasmet didžiojo reikalų ministeriu ji delės bendrovės JAV-se nusuka parinko 61 metų amžiaus Laza-25 bilijonus dolerių, kuriuos turą Mojsovą, buvusį Jugoslavijos rėtų sumokėti mokesčiais.

JARUZELSKIS RACIONUOS VAIKŲ DRABUŽIUS

VARSUVA, Lenkija. — Vyriausybė paskelbė, kad nuo liepos 1 dienos visoje Lenkijoje bus racionuojami vaikų drabužiai. Generalai priejo įsitikinti, kad vaikų drabužiai, brangiai kainuoja, o pinigais labai reikalingas, todėl generalai susirūpino mažučiais. Iki šio meto lenkai pajėgdavo ir pačiais sunkiausiais karo bei bado metais vaikčius šiltai ir švariai aprengti, bet dabar generalai panoro šitą reikalą patys tvarkyti.

Naujai paruoštas planas sako, kad kiekvienas Lenkijoje gimęs vaiktis turės teisę į metus gauti 4 poras kojinių ir vienerius batų. Generalai patyrė, kad Lenkijoje vaikčiai jau neturi batelių. Tų batelių kainos taip pat bus pasakioskos, nes zloto vertę generalai visai nuvertino.

— Lenkijos kariškių vyriausybė patarinėja moterims daugiau taupyti, nurodo kuo vaikus maitinti ir aprengti.

KAPITONAS ĮSAKĖ JŪREIVIAMS ŠOKTI Į VANDENĮ

BRITAI RENGIA SI VARTOTI JĖGĄ ARGENTINOS KARIAMS IŠKRAUSTYTI IŠ FALKLAND SALŲ

LONDONAS, Anglija. — Britų karo lėktuvai sekmadienį apšaudė du Argentinos transporto laivus, transporto sąsaiuriu bandžiusius pernesti ginkluotą pajėgą į vakarinę Falkland salą. Britų lėktuvams pavyko užmesti kelias bombas ant vieno laivo ir sukelti gaisrą. Britų lakūnai matė Argentinos karius, šokančius į vandenį iš degančio laivo.

Abu britų lėktuvai pakilo iš "Hermes" lėktuvnešio, apšaudė sąsiauryje rastus Argentinos transporto laivus ir laimingai grįžo į britų lėktuvnešį. Argentiniečiai paskelbė, kad du jų laivai vežė maisto atsargas saloje išskeltiems kariams, bet nutrūko radijo ryšys su abiem laivais.

Britų gynybos ministeris John Nott pranešė, kad argentiniečiai beieškalingai atidėjo savo karių atšaukimą iš Falkland salų. Argentiniečiai atidėjo atšaukimą, o tuo tarpu reikalauja, kad britai pripažintų suverenines Argentinos teises į Malvinų salas. Britai buvo pasiryžę laukti iki praeitos savaitės pabaigos. Laikas jau praėjo, o Argentina dar neplanuoja atšaukti savo karių.

Tuo tarpu argentiniečiai lauko blokados nuostatus, siunčia į salas maistą ir karo medžiagas. Jie sako, kad maistą siunčia į salų gyventojams, bet britai žino, kad salų gyventojai buvo apsirūpinę maistu ilgam laikui. Jeigu Argentinos kariuomenės vadovybė neatėmė iš salų gyventojų maisto, tai jis tuo tarpu jiems dar nereikalingas.

Vietoj ieškoje planus, kaip saugiau atšaukti savo karius iš Falkland salų, Argentinos prezidentas, generolas Leopoldo Galtieri sekmadienio rytą pareiškė:

— Jeigu britai neprizada tartis apie Argentinos suverenines teises Malvinų salose, tai britai turės kautis su 40,000 Argentinos karių, pasiryžusių mirti už tas suverenines teises.

Sis prezidento Galtieri pareiškimas aiškiai rodo, kad su argentiniečiais nėra jokios vilties susitarti, nes jie atidėjo britų reikalavimus ir ruošiasi kovoti. Britai ilgiau pasitarimų neatidėlios, bet pavartos jėgą argentiniečiams iš Falkland salų iškelti Menendez.

BRANIFF SKUNDŽIA AMERICAN AIRLINES

DALLAS, Texas. — Braniff bendrovės vyresnysis viceprezidentas Sam Coats pirmadienį viešai pareiškė, kad American Airlines prezidentas Robert Crandall visą laiką kenkė Braniff bendrovei, kol jai padarė 300 milijonų dolerių nuostolių. Crandall turi įsitaisęs specialų kompiuterį, kuriuo sekė Braniff judėjimą ir gaudė šios bendrovės keleivius.

Crandall pareiškė, kad į tokį kaltinimą jis kol kas nieko neatsakysias, nes jis neverlas atsakymo. Jeigu bus kas nors daroma teisme, tada American Airlines mielai noru sutiks atsakyti į bet kurį jai metamą kaltinimą.

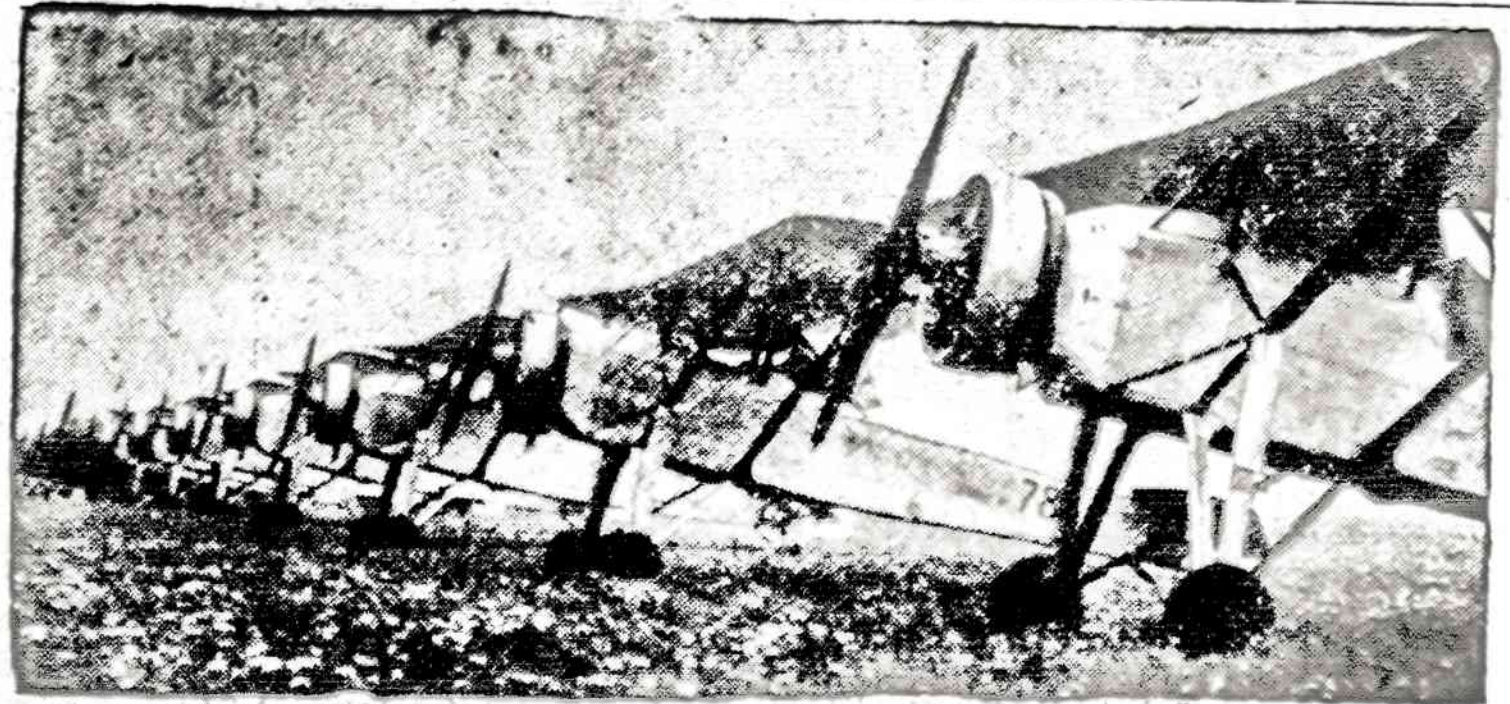
Coats pareiškė, kad Cardall ofise buvo padaryta 300 milijonų dolerių nuostolio. Braniff bendrovei. "Mes trauksime jį teisman. Esame tikri, kad teismas šią sumą mums pripažins. Jis ją dar patrigubins. Kai gausime \$900 milijonų, tai ekonominės bėdos neturėsime", — pareiškė Coats, sužinojęs apie Crandall atsakymą.

Britai jau iškėlė žvalgus keliose salų vietose, apžiūrėjo pakrantes ir negalės laukti, kol generolas Galtieri sutrauks 40 tūkst. karių į Falkland salas, pareiškė min. John Nott.

BUENOS AIRES, Argentina. — Argentinos ginkluotų pajėgų viršininkas Malvinų salose gen. Menendez pirmadienį pareiškė, kad jokių britų žvalgų Malvinų salose nėra. Britai gali bandyti tuos žvalgus iškelti, bet tuo tarpu Malvinų salose jų dar nėra.

Britai gali bandyti savo karius iškelti, bet jiems teks susidurti su Malvinų salas kontroliuojančiais argentiniečiais, — pareiškė gen. Menendez.

Kol Jungtinės Tautos tebeina pasitarimai su britais, tai britai neturėtų teisės pulti Argentinos transporto laivų, vežančių maistą salų gyventojams. Bet jeigu britai nesilaikys susitarimų, tai argentiniečiai pasieks ir "Hermes", nuo kurio pakyla britų lėktuvai, — pareiškė generolas Menendez.

Britai saugo "Hermes" paviršiuje stovinčius lėktuvus, o argentiniečiai saugo Comodoro Rivadavia aerodrome stovinčius savo lėktuvus.

KALENDORĖLIS

Gegužės 18: Venancijus, Rite, Erdvilis, Būklė, Sugaudas.

Saulė teka 5:28, leidžiasi 8:05.

Oras šiltas, debesuotas, lynos ir gali griauti.

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIME

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai

Naujausių mokslų žinių populiarus perteikimas

IONAS ADOMAVICIUS, M. D.

ROMAS KALANTA

ROMAS KALANTA — DVASINĖS GALYBĖS SIMBOLIS

Kito gerovei pasiaukojimas — didžiausios žmoniškiausios asmenybės išraiška.
(Žmoniško gyvenimo tiesa)

Tvėrėjo prieglobstyje besirandantis mūsų Tėvynės išskirtinasis, nepalyginamas kankinys, Romai! Tau dėkingi, tavais nusiteikimais gyvenantys čia susirinkę, idant žmogui galimu būdu tau padėkoti ir Tėvynės gerovei savas jėgas sustiprintume taip, kad bent dalele pajėgtume lavajam Tėvynei pasiaukojimui panašėti.

Po žymiausio žygdarbio savo gyvenime, po savanoriško ir tragiškos Tėvynei ir tėvynainiams aukos, Tvėrėjas, tikime, globoja tave, Romai. O mes čia tau dėkojame, tavo žygdarbį savais darbais vertiname ir stengiamės sava veikla lapti vertais tavos aukos.

Paciame gegužiskame žydėjime, paciame gražiausiame, energingiausiame savo gyvenimo pavasaryje, tu, Romai, atsisakei jolimesnių savo planų, si kių, veiklos ir gyvavimo, nes turėjai sąvėję didžiausią siekį, kiekvienam lietuviui gyvybiškai svarbų — turėjai nusiteikimą keičiančias ir iš niekur pagalbos nesulaukiančias Tėvynei kuo veiksmingiausiai padėti, nors tų pa- galbų tavo vienintelės širdies

plakimą sulaikytų. Kuo gražiausio ant žemės siekio įgyvendinimui, tu, Romai, savos gyvybės nepagalėjai. Nuosirdžiai dėkojame tau už tokį kilnų tavosios žmoniškiausios asmenybės pasireiškimą.

Dabar dar girdime savo širdyje ir kol gyvu, mūsų Dievas laikys, girdėsime iš liepsnų apimtos tavos krūtinės aukščiausio patriotizmo išraišką, girdime tavo mums ir Tėvynės gerotojams paliktą įsaką: "LAISVĖS, LIEVAI!" Tai nėra moziškas Dekalogas, bet vienintelis ir pats svarbiausias lietuviui ir kiekvienam ant žemės gyvenančiam darbu planas: dirbti idant lautos ir valstybės laisvai, žmoniškai tvarkytų savus reikalus.

Sios ir šie tremtyje R. Lietuvių Bendrumenės atstovės ir atstovai su savais svečiais ir viešiomis tauriausios nusiteikimų kupini, šiuo gyvų gelių vainiku išreikšia nemeluotą įvertinimą tavo, Romai, neapsakomą didingos aukos. Tu, Romai, atsisakei savo širdies veiklos, idant Tėvyne gyva išliktų, idant jai kančia palengvėtų, idant tėvynainiai energingiau, tiksliau, sekmin-

giau ir labiau susiklausomai reiktų Lietuvos ir lietuvių laisvumui. Visas žmoniškas pasaulis žino, kad tik neapsakomai kilnios asmenybės žmogus pajėgia savanorišku savos širdies plakimo sulaikymu, taikinti gyviesiems. Tokių asmenybių turinti tauta gyvulos, nes asmenybės taurumas nėra fizinė jėga augalimas. Tai kilniausia, nekainojama ir rečiausiai pasitaikanti gyvenime auka. Ačiū tau, Romai, už ją.

Tauri asmenybė turi svarią sąžinę

Prancūzų išmintis mums primena, kad nėra pasaulio minkštesnės pagalvės už svarią sąžinę. Mediciniškai tariant, svarią sąžinę yra tauri, žmoniška asmenybė. Ji tokia yra, kitais žodžiais ją patį sakant, tikrai kalantiška. Ją ivarinti mums tiktums tavęs, Romai, prisiminimas, pagerbimas, prie tavo šimto, tūkstojo mūsų čia susirinkimas. Tavoji auka mus visus, liksiančius gyvams, pareigoja dirbti Tėvynės ir mūsų lietuvių gerovei reikiamai, nepaisant savęs išsivadant. Be tokių sąvės išsivadavimo, jokio gyvenime gerio dar nėra nepadidino. Nepadidinsime ir mes, jei ir laisvą vien kalbėsime, sąvės, pės, kitam kalbės mesime už mūsų nepasiekimus. Todėl šioi kalantos akavada tegul mus visus išjudina tikrai veikiamis ir naudingiems darbams mūsų Tėvynei ir joje pasiliksime.

Kad ir per visą savo gyvenimą mes taip dirbame, vis dar ne per agunos grūdą nepiraišėsime tavos, Romai, aukos dydžiui. Ji tokia didelė mums ir mūsų Tėvynei, kad tu, Romai, tarsi simbolitai mūsų veiklos, sava Tėvynei atstovuos. Mes turime dirbti gerai taip, kaip blogas, kaip patikimas dirba pragariui. Tada mūsų kiti prakoito nuostabi daryti, kad Tėvynei jau daug sunkiau. Taiselį nesudaro srovės, o mes privalome didžia gerio srovę tekėti, tik tada pajėgsime savo Tėvynės veido krūvinę prakaito lašus nušluostyti. Mūsų kalbos neturi viršyti mūsų darbų, tegul visi kiti mato mūsų darbų, o kalbų jie gali ir negirdėti. Tik tada prasidės tikra mūsų veikla.

Taip pat nekreipkime dėmesio į Deglasių Bežedės, kurios lietuviškoms gilemės prisivaisinuos, įvairiojai knisa lietuviškumo, Lietuvos laisvės pamatų. Tokioms Bežedėms dar niekas gyvenime neįtik, niekas jų elgesio nepagerino, jos visam savam gyvenimui, palieka gerai išlėgiskom s. Nuo jų atsiverkimė ir dar energingiau eikime Kalantos nurodytu mums keliu, pasiaukojant darbui, o ne šnekomis Tėvynei Lietuvai. Mūsų darbai gerai turi taip šaukti, kad niekas negirdėtų D. gieslę Bežedžių burnojimo, kad jos būtų užgulusios.

Pagarbės laukime tik iš garbingų asmenų. Tik į garbingų

HARTFORD, CONN., APYGARDOS TAUTINIŲ SOKIŲ GRUPE, šokusi 1957 m. birželio 30 d. Pirmojoje Lietuvių Tautinių Sokių šventėje, Chicagoje.

asmenų pastabas kreipkime dėmesį ir tvarkykime pagal garbingų asmenų mums duotas galimybes.

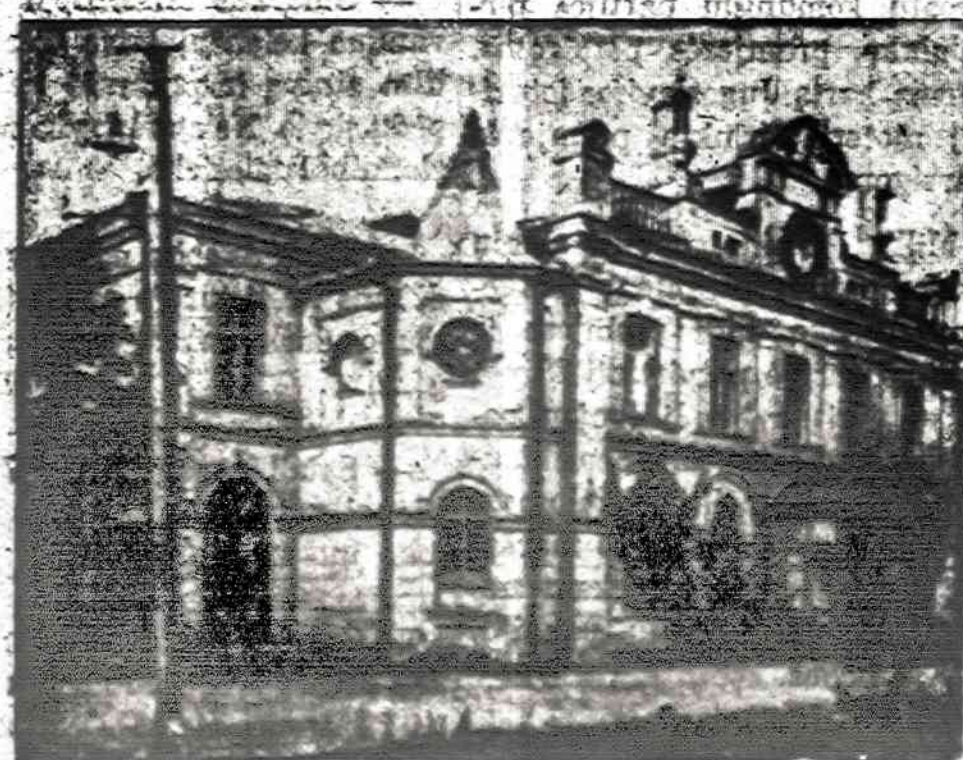
Žydiškų stropumu tvarkykime: dirbame patys naudingus darbus, tada mūsų vaikai paskels mūsų padoms. Visi, visi profesijai mūsų turime kelti iš žieptiško, kartais jau pefidelio suaukštinto ir tikrai pavasariška, garbingą pilną veiklą ne tik sau, bet ir aplinkui bei Tėvynei, knrios gerovei prieš dešimtmečių Romas Kalanta sava paaukojo.

Vien materialinės gerybės dar ne vieną ant žemės nepatenkino, ne vienas jų pagalba laimingų netapo. Todėl kreipkime svarbiausią dėmesį į savos asmenybės suvisuomeninimą, sužmoginimą, sulietuvinimą. Tada mūsų vaikai eis mūsų takais, tik tada jų susilauksime šitokiuose mūnėjimose, lietuviškoje veikloje bei Pavertę tauti eisenose. Dabar, Kalantos simbolinėje akavaidoje, ryškines visi iki vieno, sava kiek nusitrausdami, įvairiojai selpu saviškius Tėvynėje. Ypač pasitvirtinę lietuvių profesionaliai savo pajėgumu remkime labai sunkiose sąlygose gražiausia darba atliekančiuosius.

sus tėvynainius. Savu pavyzdžiu mokykime vaikus remti kaimančioje Tėvyneje likusį priauglį. Tai bus mūsų veiklos tęsinimas.

Kad šis mūsų susibūrimas Kalantos simbolinėje akavaidoje ne liktų vien botago plaukštelėjimu vandens paviršiuje, mes visi grįžkime į namus bent dalele pasikėitę ir gerai puse, kurie vien kitiems darbus pavesdinėdavo, imkime į patys. Tai bus gera pradžia. Kiekviena kelionė prasideda pirmu žingsniu. Kalantos pavyzdžiu, ženklime pirmą žingsnį kito gerai dirbdami, daugiau Tėvynei talkindami savi pareigų linkimu atlikim. Tada lietuviškoji visuomenė, o ne vien pavieniai jos nariai, pasileis į tikrai veiksmingą veiklą savos Tėvynės naudai.

Ačiū tau, Romai, už paskatą mums visiems stropiau griebtis Tėvynės ir tėvynainių naudai veiklos. Šitokia paskata ir yra likslas mūsų čia dabartinio susibūrimo. Tvėrėjau, suteik Romui ir visiems už Tėvyne pas Tave nukeliausiemis amžina ramybė, o mums visiems teikis talkinti nuoširdžioje, tikrai žmoniškoje Tėvynės naudai veikloje.

Kauno Valstybės teatro rūmai

ROMO KALANTOS SUKAKTIS

1982 m. gegužės 11 d. sukako nuo Romo Kalantos susidėjimo Kauno miesto sode lyje dešimt metų.

Tarybų šalyje šis faktas suklepė. Jau nuo to laiko buvo pabrėžta suklepimas pasiaukojimui gelbėti Lietuvą, padėkite išsivaduoti. Okupantai ir jų pagalbinkai, haisiai smerkim: devyniolikmetis jaunuolis, ne-

išsiganęs pavergimo masinės, pareikė viešą protestą susidėjimo. Todėl šioms kėlė sąjau bei jo įvairovės. Pareigai vaikė atliekančius atsiveikinti gaudė stovincius prie namų ir vėžė milicijon.

R. Kalantos laidotuvės buvo humaitytos 16 val. Dviem valandom ankščiau (14 val.) paskubom atvažiuoti pareigū-

nai išnėse karštą, susodino arūmūsius į žinybinį autobusą ir be jokių stabtelėjimų — skubiai į kapus, kur nuošaliausiam pakrašty, kampe prie pakrausio, jau buvo paruošę duobę. Visas užsakytas masinai, važiuojančias į laidotuves, autoinspektoriai stabdė ir grąžino atgal.

Prie kapo KGB ir milicijos pareigūnai duobkasių ragino: tik greičiau, greičiau! O norejusius padėti geliių ant kapo ir vienu kitu žodžiu atsisveikinti su velioniu milicija vijo tolyn arba gaudė ir kišo į mašinas. Jokio susikaupimo, jokio atsiveikimo.

Nors saugumas labai slėpė visus įvykius, apgaudinėjo žmones, gėsdino ir vaikė juos, bet žinia apie įvykius žaibu pasklido po visą Lietuvą. Pasipiktinę vis nauji būriai ėjo susidėginimo vieton, į namus, prie kapo... Įsiūtę saugumiečiai visai prarado savitvardą. Miesto sode padėtas gėles pradėjo mėtyti, trypti kojomis, kišti į šiukšlių dėzes, grubiai stumdę ir gaudyti atnešančius gėles.

Dar kiek metų iš pasalų buvo fotografuojami visi ateinantys prie kapo. Dedantieji gėles buvo tardomi, meami iš darbo, institutų, represuojami...

Ejo metai. Žiūrėk vienas kitas grįžta iš kaliningo vietos už R. Kalantos pagerbimą... testu studijas; grįžti į pirmąjį darbą vilties nėra.

Praslinkus keliems mėnesiams po tragedijos, tėvai su skato rūpintis paminklu. Bet visos jų pastangos atsimušdavo į tarybinius pareigūnus kaip į sieną. "Negalima, kreipkitės kitur", o iš ten dar kitur... ir taip aštuonerius metus! Kur tik nekreipta, kur tik nerasyta: ir miesto vykdomajam komitetui, miesto vyriausiam dailininkui, ir aukščiausiosios valdžios instancijoms Maskvoje. Tai "per didelį plotą užsit-

verėt", tai, "nugriaukit išmūrytą tvorelę", tai, kodėl akmuo rausvas?", tai, kodėl iškaltos liepsnos ir kryžius?", ir taip be galo. Atmetė 6 projektus. Motina neatlaikė tokio tyčiojimosi ir susirgo, gydėsi senatorijoje. 1980 m. buvo pastatytas standartinis akmuo — paminklas su standartiniu užrašu, pašventintas Vilijampolės kungo, dalyvaujant R. Kalantos tėvams bei artimiesiems.

T. Saknys
(Iš Europos Lietuvio)

Laiškas Naujienoms

Gerb. Redaktoriau!

Gal galėtumėt patalpinti mano poros sakinių rašinį.

Cia noriu šį tą pasakyti apie rusų kalbą Lietuvoje. Išmokyti bet kokią svetimą kalbą yra neblogai, nes juo daugiau kalbų mokėsim, tuo mums bus geriau.

Bet viena reikia, tik mums ne nutautėti, o tai galima padaryti, kai namuose kalbėsime su savo vaikais ir tėveliais lietuviškai, skaitysime lietuviškas knygas ir laikraščius.

Kaip mano a.a. tėvelis sakytutautėti, o tai galima padaryti, kai namuose kalbėsime su savo vaikais, kai mes buvome gimę Latvijoje:

"Kai įžengsi per namų slenksį į vidų, tai turi kalbėti lietuviškai, o kai išeisi lauk per slenksį, tai galima kalbėti kaip patinka".

Ir mes fokiū būdu visi užaugome lietuviškai. Ir dabar mano vaikų vaikai irgi lietuviškai kalba.

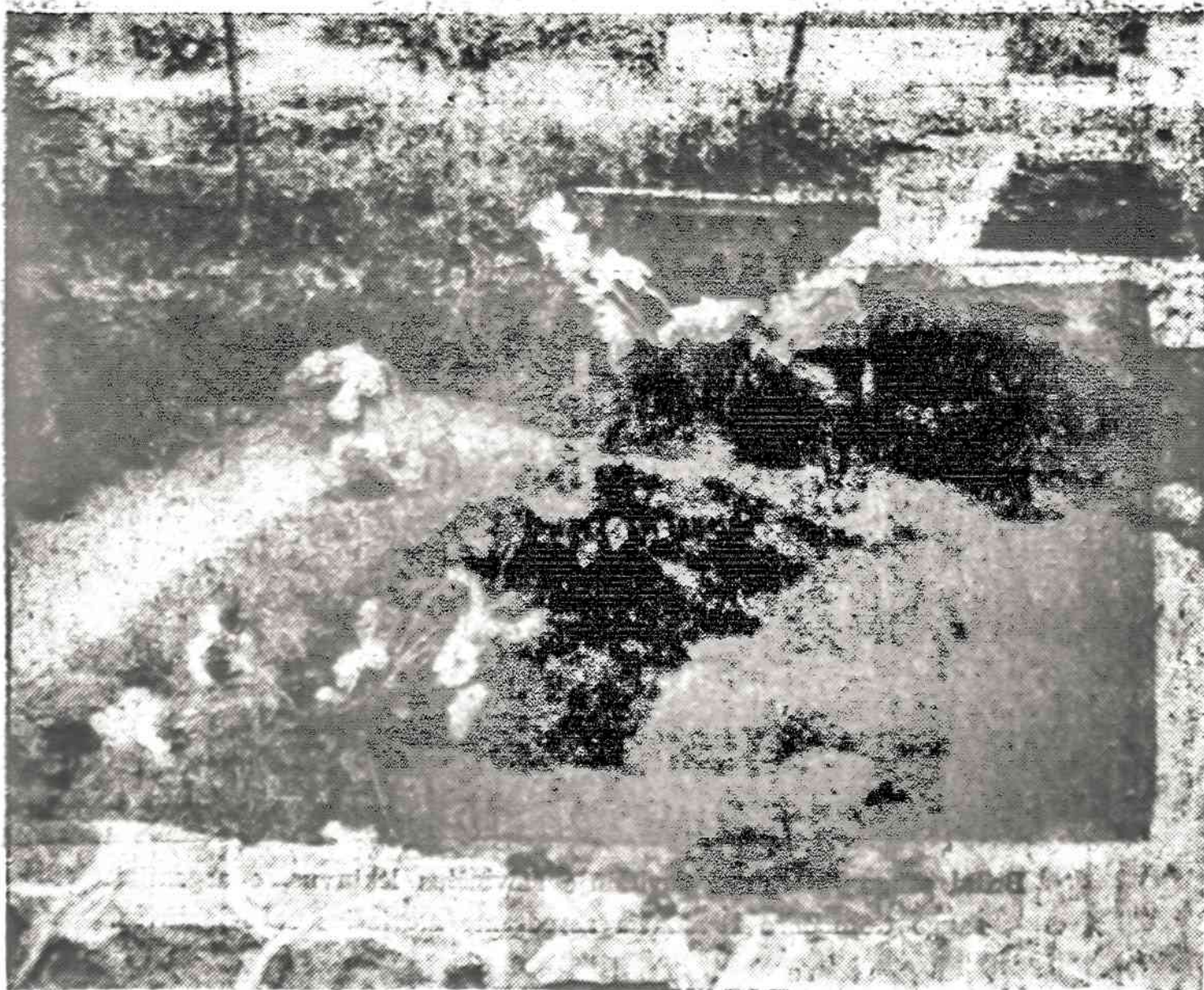
P.S. Aš nusiperku "Naujienas", bet kai gausiu liepos mėn. truputį nuošimčių, tai Jums atsiųginsiu.

O. Venčienė

— Mikšikos kėleivinis autobusas Toluca srityje paslydo nuo šlapio kelio, nukrito 90 pėdų gilumon, užmušė 13 keleivių ir 24 sužeidė.

Naujienos, Chicago, 8, 1982. Tuesday, May 18, 1982

Romo Kalantos kapas

NUOMONIŲ PAPILDYMAI

(Tęsinys)

2. Dr. Balys dėl Mažosios Lietuvos apimtės

Mūsų Alg. Gustaitis meliausiai norėtų Mažosios Lietuvos vakarinę sieną bent iki Vyslos nukelti. Tam priešingi profesoriai Ivinskis ir Salys įkandžiai aiškino, kad Maž. Lietuvos gyventojai lietuviai nėra autochtonai, bet vėlesniais laikais iš Did. Lietuvos į Ordino valdas infiltravę albegėliai lietuviai.

Lietuvos vyriausybės atstovai 1919 m. Versalio taikos konferencijoje, rėmėsi Karaliaučiaus Albertino universiteto rektoriaus dr. Bezenbergerio 1882 metais paskelbtais "Die litauisch-preussische Grenze" (Lietuvių-prūsų siena) duomenimis. Išėdami iš jų, jie reikalauja atskirti trylikos šiaurės Rytprūsų, t.y., Mažosios Lietuvos apskričių nuo Vokietijos ir juos prijungti prie Lietuvos. Atrodo, kad mūsų profesinis istorikas dr. Jakštas su tokia Mažosios Lietuvos pietų siena ir šiandien sutinka.

Bet ne dr. Balys! Jis, mato, pasirėmęs savo etnologinių tyrinėjimų išdavomis, paskelbė aname 1948 m. Münchene išleistame "Aidų" 18-e numeryje, 348 psl., tokį sakinį:

"Lietuvių daina, nuo amžių skambėjusi Baltijos pajūryje tarp šventosios ir Karaliaučiaus, darė įspūdį bei įtaką ir čia atsisėdusiems vokiečiams".

Sitame sakinyje dr. Balys paskelbė tris pagrindines, nepakeičiamas, tiesas:

1. Mažosios Lietuvos pietinė siena buvo prie Karaliaučiaus.
2. Čia, reikiama, ir Samboje nuo amžių gyveno lietuviai.
3. Vokiečiai buvo vėlesnių laikų į Maž. Lietuvą atsikėlę (atsibastę) kolonistai.

3. Dr. Balys dėl Mažosios Lietuvos gyventojų

Dėl pačių seniausių, suprask pirmųjų, Mažosios Lietuvos gyventojų yra praeityje daug pasakyta, daug parašyta. Iki Pirmo pasaulinio karo vokiečių istoriografija sutartinai sekė dr. Bezenbergerio tezę, kad pirminiai jos gyventojai buvo lietuviai, o vokiečiai — Ordino laikais pradėję atvykti kolonistai.

Tarp abiejų pasaulinių karų, vokiečiai ostforšeriai (Rytų Europos tyrinėtojai) pasuko priešinga kryptimi ir pradėjo įrodinėti, kad ne lietuviai, bet vokiečiai, po prūsų, buvo to krašto senieji gyventojai, o lietuviai bau-

džiauninkai esą vėlesniais laikais į Maž. Lietuvą infiltravę albegėliai iš Did. Lietuvos. Šita vokiečių tyrinėtojų kryptis ypatingai sužudo, kuomet jai besąlygiai pritarė lietuviai Būga, Salys ir Ivinskis. Už šitokią paslaugą Būga susilaukė vokiečių padėkos — jis galėjo mirti vokiečių ligoninėje. Ivinskis parašė vienam savo draugui, kad jo disertacija, kurioje jis palai- kė ostforšerių Maž. Lietuvos apgyvendinimo tezę, esanti pasenusi. Bet visi suprato, kad, dėl darbo slygų, jis jokių korekcijų negalėjo padaryti. Kitaip reaguavo dr. Antanas Salys. Jis, ir iš Vilniaus grįžęs, vis dar kietai gynė savo Maž. Lietuvos apgyvendinimo vaizdą, ir kitaip galvojančius siūlė "kelnes prisėsti" ir studijuoti Maž. Lietuvos praeitį.

Ten, kur istorikas ir kalbininkas neįstengia išryškinti praeities krašto gyventojų, kartais etnologai tautosakos ir senų dainų pagalba gali giliau praeitin praeitį ir aiškesnę būklę paduoti. Taip ir Maž. Lietuvos tautosakos tyrinėtojas dr. Balys vokiečių ostforšerių tezių girdišką mazgą savo darbų duomenų kardu perkirto ir aname "Aidų" numeryje, 349 puslapyje, taip rašė:

"Čia lietuviai, kaip senieji krašto gyventojai, išsididžiai ir su panika žiūrėjo į įvairius vėlesnius atsikėlėlius, germanų kolonistus..."

Ir kiek toliau jis aiškina, kad krašto

"...liaudies daina ir savo žodžiais, ir melodija liko grynai lietuviška, dar daugiau — maž. lietuviška..."

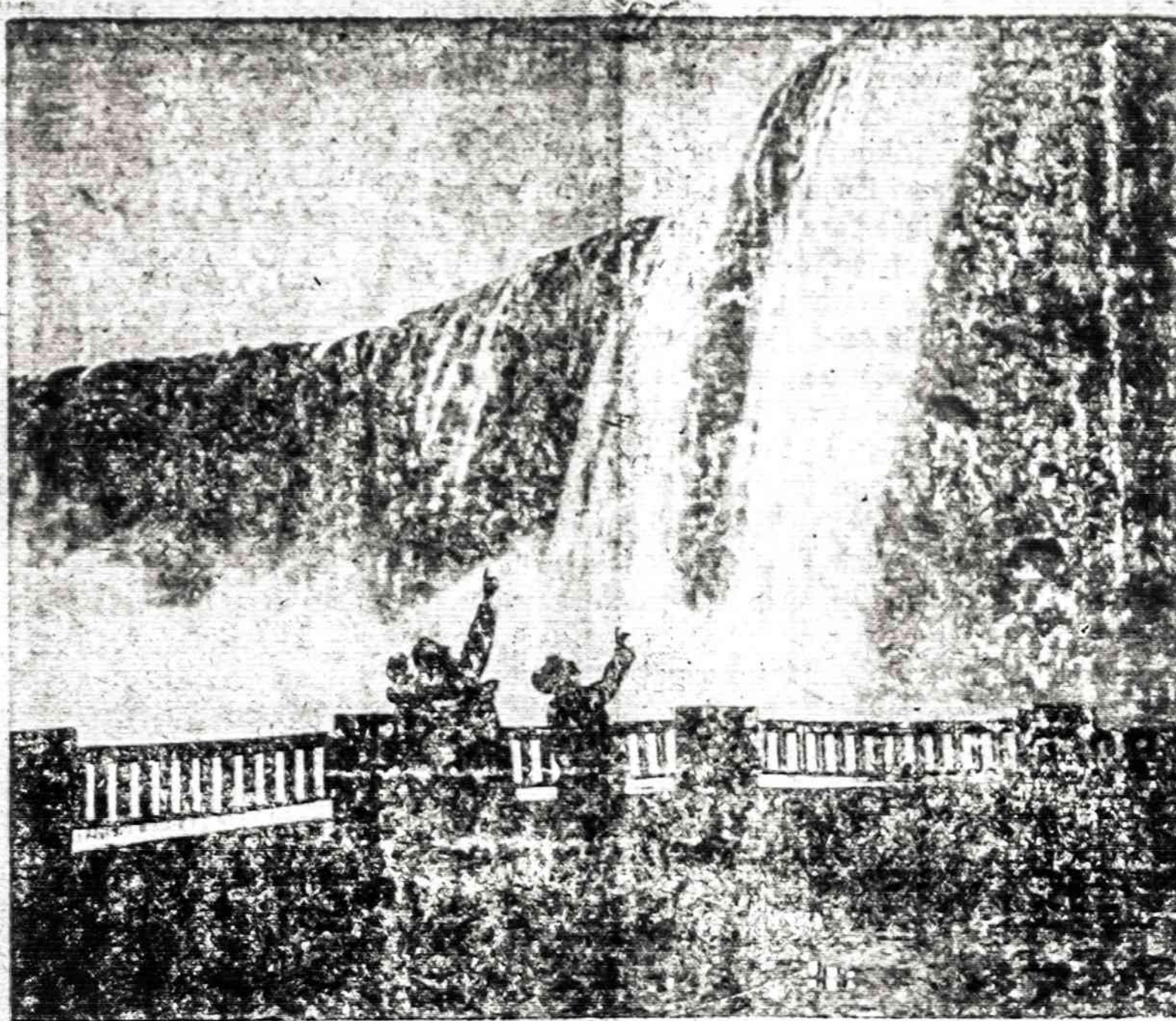
Dešimt metų vėliau, lyg su tvirtindamas savo žodžius, jau minėtos knygos "Mažoji Lietuva I", 21-e puslapyje, dr. Balys ir vėl prabilsta:

"Lietuviai, kaip senieji krašto gyventojai, išsididžiai žiūrėjo į atėjūnus kolonistus, nemorėjo su jais bendrauti bei juos sekti, kad ir jų tautosaka lietuviams liko svetima..."

Kas galėjo aiškiau ir gražiau pasakyti, kad mažlietuviai buvo savo gimtinės senieji, t.y., pirminiai gyventojai?

Baigdamas, noriu ir savo diskusijų partnerį, gerbiama J.B., prašyti pasiimti anuos "Aidus" ir labai atidžiai įsigilinti į dr. Jo-

no Balio studiją "Tautosaka Mažosios Lietuvos", nes ten, be viršūnės kryptimi ir pradėjo įrodinėti, kad ne lietuviai, bet vokiečiai, po prūsų, buvo to krašto senieji gyventojai, o lietuviai bau-

NIAGARA LAUKIA TURISTŲ

Prof. kun. St. Ylai auksinis kunigystės jubiliejus tamsiu šešėliu

Red. Pr.G. "Tėviškės Žiburis" gegužės 13 d. duoda prof. kun. St. Ylos gyvenimo apybraižą ir gerokai paliaupsina jo asmenybę. Aš noriu paminėti 1958 metų ALTo kongresą, kuris įvyko Bostone. Chicagos Katalikų Federacija delegavo į kongresą dr. V. Simaitį ir K.P.

Išvakarėse Krikšč. Demokratai ir Katalikų organizacijų delegatai susirinkome paštarimui dėl kongreso programos. Ten dalyvavo vyskupai, vienuolynų dignitoriai ir pasauliečiai, iš viso virš 70 asmenų.

Po trumpų įvadinųjų kalbų, užkalbėję mane sėdėjęs prof. kun. St. Yla kreipėsi į ALTo pirmininką L. Šimutį ir pasiūlė pa-

pagrindinę kalbą.

Bėginant nuo scenos, pasakyčiau, 800 asmenų minia šaukė prieš L. Šimutį. Į sceną atėjo poetas Tysliava. Padėjo \$1,500 savo skyrusiu vardu auką ir šaukė: "Šimuti grįžk, atidaryk langus, pravėdinkit šalį!" Ta pati minia pradėjo šaukti: "Šimuti grįžk, Šimuti grįžk!" Bet L. Šimutis nebuvo, nes jis išvažiavo į Chicago — į ligoninę, nes sukrėtė nervus. Išgulejo dvi savaites.

Buvo jaudinantis momentas, kai dr. P. Grigaitis gynė ALTa. Jis sakė: "Mes išdirbom ilgą laiką lietuvių išlaikymui, apsaugojimui nuo išdavimo rusams, neturim nei namų, nei mašinų". Dalyviai jaudinosi, nes L. Šimutis nebuvo.

Aleksas Ambrose, CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJOS

autorius, paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausią Chicagos lietuvių istoriją (1869 — 1959 metai). 664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$15. Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija

Inž. LIUDAS MIKŠYS, 50 metų studijavęs, kaip IŠ PRAEITIES ŪKANŲ ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvių ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kieti viršeliai. Paštas \$2.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

Kun. St. Yla, pasakytai, yra pradininkas kun. L. Šimutis nušalinimo iš ALTo ir Draugo. Berods, kai marijonai pardavė Hinsdale farmą ir seminariją, tai ir kun. dr. A. Juška dalyvavo marijonų generolo sutikime, kuris išvežė milijonus į Romą.

Teliaupsina kun. St. Yla jo auksinio kunigystės jubiliejus proga, bet tikrai yra ir tamsių šešėlių. Prof. Brazaitis, prof. A. Maceina ir Co. frontininkų dignitoriai sujaukė katalikų visuomenės veikimą, įsteigdami frontininkus, kurie viską stengiasi užgožti...

Noriu priminti vieną suvažiavimą amerikiečių zonoje, kuriame aš buvau delegatas iš anglų zonos. Prel. M. Krupavičius frontininkų rabinams pasakė: "Lietuva atsistatys, turės politinę partiją su religiniu pradū. Jūs religinį pradą išjungėt". Jokios abejonės nekyla prelato pareiškimas.

Mūsų vienuolynai pasinešė į klystkelius, jų spauda paliaupsina prostitucinius romanus ir daugelyje pasigendama to principingumo, kuris buvo Lietuvoje.

Likimas lėmė, kad, bėgdamas iš Vienos nuo paskyrimo į Vengriją apkasams, patekau į anglų zoną. Bemaž visą laiką buvau stovyklos komitetoose. Pirm. adv. B. Plokštis, inž. V. Liutima, buv. Vilkaviškio gimnazijos inspektorius A. Samušis, J. Kazlauskas, gimęs Amerikoje ir baigęs Vilkaviškio "Žiburio" gimnaziją, ir K.P.

Bėbūnant Montgomery stovykloje, 1945.XI.4 d. spekuliantai iš Hamburg mums atvežė iš Stutthof'o išsilaisvinusį prof. kun. St. Ylą. Mes viename kambaryje gyvenome 18 asmenų. Komitetas policijai buvo palikęs vieną kambarį. Čia laikinai apgyvendino me. Mums nušvietė ketetą ir suminėjo nukankintus.

Mano tėtuke, dek. Povilaitis šeimininkė, ponio Pavilčienės ir kitos ponis parengdavo valgi. Po dviejų savaitių išsikėlė į amerikiečių zoną.

Prieš išvykstant, prisiminimui padarėme porą nuotraukų. Čia jas noriu įdėti. Daug jau išmirę.

Profesorius savo įsijungimu į frontininkų eiles, politiniam, kultūriniam, tautiniam ir net religiniam judėjimui įnešė disonanso ir išjungė senųjų lietuvių pozityvią veiklą su naujais ateiviais.

St. Petersburg, Fla.

BALFo sėkminga gegužinė

Liūdnas, monotoniškas būtų pensininko gyvenimas, jei nebūtų draugijinės, visuomeninės veiklos. Nebūtų ir sėkmingos draugijinės veiklos, jei neatsirastų norinčių, sumanių ir darbščių veikėjų tam prakiliam darbui pasisvesti. Žinoma, ir jeigu neatsirastų pakankamai rėmėjų.

1982 m. gegužės mėn. 6 dieną Seminole, gražiųjų palmių ir pušų parke, prie ramaus ežerėlio įvyko BALFo St. Petersburgo skyriaus išvyka - gegužinė. Svečių suvažiavimą gausus būrys.

12.30 val. gerb. prelatas Jonas Balkūnas sukalbėjo maldą. Po to prasidėjo pietūs. Papietavus, tuojau prasidėjo artimi pašnekesiai ir, žinoma, muzika, prie kurios buvo galima ir suktni apsiukti.

Už sėkmingą paramą — dovanas ir sėkmingą darbą BALFo valdyba tarė nuoširdžią padėką svečiams ir veikėjams. Buvo padėkota sekantiems dalyviams: ponams Pultoriams, p. Angelei Sukienai, pirm. A. Sukiui, p. Janinai Biderienai, p. Teresei Liutkienai, p. Emilijai Grusienai, p. Rožei Plepienei, p. Onai Kindurienai, p. Elenai Portulienai, p. Idai ir Jonui Valauskams ir p. Lungiui. Už sėkmingos loterijos pravedimą didi padėka atiteko p. Onai Galvydienai, p. Elenai Bakutienai ir p. Onai Kindurienai. Už piniginę dvana — p. Adelei Navickienei ir p. Punkrienei, o už muziką — p. Kairiui.

Svečių tarpe buvo klebonas Kęstutis Butkus, kun. A. Štašys, iš tolimos Kalifornijos p. Alena Devenienė su dukra p. D. Bobelienė, p. Milvidienė iš Šveicarijos, radijo valandėlis vedėjas p. K. Kleiva, p. Paleckas, Kent universiteto Liet. studentams remti būrelio vicepirm. Viktorija Jacobson ir informacijų narys p. Urbonas.

Iš vietos draugijinio gyvenimo veikėjų dalyvavo: Liet. klubo pirm. A. Armalis, BALFo pirm. Jonas Valauskas, Tautinės S-gos pirm. K. Žvynys, šaulių Romo Kalantos kuopos pirm. A. Gudonis ir Tautos Poŝdo Vilniškis. Gegužinė, draugiškai besikalbant, užsitęsė iki vėlomos.

J. Krs.

Žmonės su mažai smegenų galvoje, dažniausiai turi didelę gerkle.

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● LITERATURA, Lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingų, niekuomet nesenstą, Vincas Krėvė, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Raukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Ciurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rukštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

● DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

● VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkų aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslu to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

● LIETUVIŠKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamalauskio įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remianti Pakalnės ir Labguvos apskričių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vertinimai į vokiečių kalbą. Labai nandingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina \$6.

● KĄ LAUMES LĖMĖ, rašytojos Petronėlės Orinaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

● JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jašinsko knygoje apie Juliano Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti Kovotoju už žmogaus teisę. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

● KATYRINĖS NOVELĖS, M. Zoschenko kūryba, J. Valaitis vertimas. 206 pusl. Knygoje yra 40 samojingų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant pašto, pridėti šiekį pašto mokesčio išlaidoms.

— Naujienos, Chicago, IL, Tuesday, May 18, 1962

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELIŲ

2608 West 69th St., Chicago, IL 60629 • Tel. 925-2737

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MARIJA NOREIKIENE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, IL 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINE

2759 W. 71st St., Chicago, IL

• KOSTINGAI ĮPILDOMI RECEPTAI • PAMIE MAY SAL DUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara kiekvienais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakara.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. val.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinėinkas

Tel. 476-2206

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 421-4198

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1988	pusel metų	\$22.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$15.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$20.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year, other countries \$48.00 per year.	vienam mėnesiui	\$1.40
25 cents per copy	Kanadoje:	
Nusaukus pirmos dienos Dienraščio kainos:	metams	\$45.00
Chicago ir priemiestiuose:	pusel metų	\$24.00
metams	trims mėnesiams	\$15.00
pusel metų	vienam mėnesiui	\$1.40
metams		
mažose JAV vietose:		
metams		\$40.00

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

Romas Kalanta — pasiryžęs kovotojas

Praeitą šeštadienį Igno Petrausko vadovaujama Marquette Parko Reorganizuotoji Lietuvių Bendruomenė paminėjo Romo Kalantos dešimties metų protesto ir mirties sukaktį.

1972 m. gegužės 10 dieną Romas Kalanta susidegino Kauno miesto sode, prieš Operos rūmus, apsiplėjęs gazolinu, sušuko: "Laisvės, Lietuvai! Laisvės, laisvės Lietuvai!" ir paskendo gazolino liepsnose ir dūmuose. Jis sukritė ant grindinio, susisuko į kamuolį ir degė. Degė jo drabužiai, svilo jo kūnas, kol atsirado policija, medicinos pagalbi ir automobilis, kuris apdegusį žmogų nuvežė į artimiausią Kauno ligoninę.

Daugelis manė, kad Romas Kalanta ten mirė. Bet iš dr. Eringio pranešimo paaiškėjo, kad Romas Kalanta buvo labai apdegintas, tačiau jame dar buvo gyvybės žymių. Gydytojai stengėsi jį atgaivinti, išgelbėti nuo mirties. Jie tiek jį sustiprino, kad jis net prašė. Jis tarė tokiems ir daktarams pasakė:

— Aš negalėjau kitaip pasielgti!...

Romas Kalanta mirė gegužės 14 dieną. Norėta jį palaidoti Kauno kapinėse, bet okupantas velionį išvežė į greta esantį gimtinę kaimą ir ten jį palaidojo, kad Kaune nesurinktų minia lietuvių. Ypatingai okupantas bijojo jaunimo minios.

Chicagoje prie šaulių pastatyto paminklo R. Kalantai gražiausia kalba pasakė dr. Jonas Adomavičius. Niekad daktaras taip laisvai, turiningai ir protingai nekalbėjo, kaip praeitą šeštadienį prie pasiryžėlio paminklo.

Romas Kalanta yra lietuvių dvasinės galybės simbolis, — pasakė dr. Adomavičius. Okupantas vartojo visą savo jėgą lietuviams pavergti, bet nei čekistai, nei žiauriausi sribai, nei moderniškesni kulkosvaidžiai rusams nepadarė. Jie kontroliuoja lietuviškąją spaudą, kontroliuoja visus laikraščius, suskaičiuoja kiekvieną okupanto nepabrėžtą lapą, bet lietuvių okupanto spaudos neskaito, lapus išvogia ir leidžia nelegalius, okupanto nekontroliuojamus lapelius. Keli pasidavėliai padeda rusams kontroliuoti nelegalius lapelius, su rusų žinia spausdina "nelegalią" literatūrą, bet lietuvių tuojau su-

sigaušo, kur rašoma teisybė apie sovietinio gyvenimo tikrovę.

Rusai bandė įtikinti lietuvius, kad buvusieji kapitalistai būvę didžiausi išnaudotojai, bet lietuvių greitai įsitikino, kad sovietinės karo jėgos, militarinė policija ir ją atlydėjusieji Andropovo vadovaujami saugumiečiai buvo ir tebėra didžiausi lietuvių išnaudotojai. Be bankuose buvusių santaupų, brangenybėms ir dokumentams laikyti nesudėgamų banko dėžučių, užsienio valiutos, — viskas buvo išvežta pirmomis invazijos dienomis. Sovietų tankai pirmiausia šliaužė prie Lietuvos bankų.

Sovietų valdžios atstovai pirmomis dienomis tvirtino, kad niekas nesikiš į Lietuvos vidaus reikalus. Kad kraštas pasilikis nepriklausomas, kad Lietuvos piliečiai ir toliau tvarkys savo reikalus, bet pakaitos vyko žalbo greittumai.

Prez. Antanas Smetona, įpareigojęs premjerą Merkį eiti prezidento pareigas, išvyko į Marijampolę. Atrodė, kad iš ten bus planuojamas pasipriešinimas, bet nieko iš to neįsėjo. Prezidentas pasiekė sieną Žaliosios srityje ir perėjo sieną. Antanas Merkys, norėdamas išskristi į Svediją, išskrido į Rygą, kur buvo suimtas ir išvežtas į Maskvą. Merkiui išskridus, premjero pareigoms ir užsienio reikalų ministeriui paskirtas prof. Krėvė-Mickevičius, o prezidento pareigoms paskirtas Justas Paleckis.

Paleckis tapo prezidentu, Gedvilas — vidaus reikalų ministru. Išgautus pačius pavojingiausius okupanto priešus, Sniečkus pradėjo organizuoti "liaudies" seimo "rinkimus". Kandidatai galėjo būti tik komunistai arba pasiryžę su jais bendradarbiauti. Pirmame posėdyje, vietoj degantių valstybės reikalų, buvo įpareigotas Antanas Sniečkus, saugumo departamento direktorius ir komunistų partijos pirmasis sekretorius.

Prijungus Lietuvą prie Sovietų Sąjungos, žmonių išvežimai ir turtų grobimas ėjo visu smarkumu. Pirmon eilėn buvo išvežami jantai ir drabužiai. Ūkininkams įsakė prie kiekvieno javų vežimo pridėti dar muzikantą, parodantį džiaugsmą išvežant krašto duoną. Krašto alinimas ėjo dar didesne skala, kai Sovietų karo jėgos grįžo į Lietuvą antrą kartą. Suslovo žinioje buvusieji, Sniečkaus kurstomi žudikai nuklojo visas ūkių, kaimų ir miestelių pakeles nužudytais lietuvių jaunuoliais. Jaunimas sukomunistėjo, bet tie vaizdai, matyti vaikystėje, iš akių jiems nėjo.

Romas Kalanta ėjo į mokyklą, norėjo tapti techniku, bet tuo pačiu metu negalėjo pakesti Sovietų ginkluotų pajėgų, policijos ir partijos jėgų išnaudojimo. Visi buvo pavalgę, visiems buvo prieinami praeities dokumentai, visi galėjo pavieniai ar organizuotai planuoti ateitį, bet lietuviškas jaunimas to daryti negalėjo. Apie joki organizuotą darbą negalėjo būti kalbos. Liko tik tiktai organizuotas protestas. Jaunimas nutarė protestuoti. Protestuoti taip, kad jo balsas būtų galingai toliau išgirstas ir kad tuo pačiu metu būtų padaryta mažiausia auka.

Kalanta ryžosi protestuoti. Jis pasiruošė atiduoti gyvybę. Ją atidavė. Bet jo balsas nuskambėjo po visą pavergtą Lietuvą. Kaunas buvo atsiųsti mongolai protestuojantiems sulaukyti, bet deginoti ne tik Varenėje, o ir Trakuose. Iš viso šeši lietuvių atidavė gyvybę, protestuodami.

Vėliausias ugnies protestas įvyko Rygoje. Kariuomenės parado metu, kai mobilizuotas lietuvis turėjo prisiekti ištikimybę rusams, karo tarnybon mobilizuotas lietuvis aiškiai pasakė: "Aš netarnausiu rusams! Aš esu lietuvis ir prisiekiu tarnauti nepriklausomai Lietuvai!..." Tuo tarpu užsiliepsnojo išėjęs karys ir ten žuvo.

ANT. PLESKYS

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS SUVAZIAVIMAS (1982.3.27-28)

(Tėsinys)

Kai šis įvykis per eilę metų užinteresuotų asmenų buvo pristatomas vienašališkai (Saulė vėl sujūdimas, S-gos pirm. sušunka: "Prašau nurimti", A. Pl.), tartum tas laiškas būtų atsiradęs be priežasties. Tikroje jo buvo ilgų melagingų įtrygų padarinys. Ir kada pagaliau pasijutau, kad ilgai sajungoje negaliu pasilikti, tai tą laišką parašęs buvau beįsistojęs į Sąjungos. Bet šviesios atminties generolas Musteikis, su prapė kas čia darosi, mane su laike. Esu kantrus ir neapkenčiu neteisybės. Jeigu matau, kad kitam neteisybė daroma, aš jį užstoju. O kai mane pradeda kas nekalta per daug stumdyti ir niekinti, aš atsisaukau, kai kada skaudžiai. Taip atsitiko tarp brolio Išganaitis ir manęs. Tikiuosi, kad brolis Išganaitis man baigus kalbėti jo ir savo vardu nevaržomas, pasakys: (Gal tuos abu laiškus reikėtų paskelbti spaudoje. Jie labai įdomūs, parodo autorius dvasinį stovį ir pusiausvyrą. A. Pl.)

Paradas buvo nutrauktas, ištikimybės priesaika atidėta. Kalantos protestu užsikrėtė lietuviškas jaunimas, nes komunistinėj sistemoj susideginimas yra vienintelis būdas protestui pareikšti.

žodiu ir laiškas bei spaudoje niekina ir purvais drabsto nuosėdžiai dirbančius šauliškąjį darbą Centro V-bos narius ir Sąjungos pirmininką. Tai tas pats asmuo, už kurį buvęs Garbės Teismo pirmininkas S-gos pirm. (keči žodžiai pasakyti nesuprantamai, A. Pl.). Tai tas pats asmuo, buvęs Garbės Teismo pirm. sąžiningai i amerikiečių teisną palydį ir po to melagingus reportažus spaudon parašo. Tai tas pats asmuo, kuris už daugiametę veiklą, nesiderinančią su šaulio etika bei Liet. Šaulių Trem. Statutu, kaip antai: nesuskaitomų įtrygų pynimu, šantažu, smėžto žodžiu ir raštu, melagingu žiniu skleidimu žodžių ir raštu, grasinimu, fizinio smurto, šaulio uniformos išniekinimu ir taip toliau, buvo pašalintas iš Šaulių S-gos narių tarpo be teisės grįžti. Tai tas pats asmuo, kurį brolis Jokubaitis, kaip Kanados šaulių Rinktinės kultūrinės stovyklės rengėjas svečiu pakvietė į kultūrinę stovyklą. Brolis Jokubaitis Sąjungos pirmininko nekvieta, bet ši asmenį pakvietė. Turiu pasakyti, kas ši asmenį pasirenka savo draugu, tas nelinki nieko gero šaulių S-gai.

Apie tuos, kurie tą mano laišką taip atsidėjusiai platino, galėtume pagalvoti: na, tiems moralistams tikrai rūpi brolio Išganaitis garbė ir jė niekad blogo žodžio ant jo nepasakytų. Bet štai, tarp kitų ateina eilėdaras, sedėvas, pasirasytas slaptyvardė, Senas šaulys, ir sustas vieniems, iš Hamiltono, kitiems iš Toronto. Senas šaulys elgiuoją: "Perkūne dievaiti, užmušk Mikovaitį", o atsukęs viena ranka glosto, o kita muša. (Saulėje juokas, A. Pl.). Vadinasi, tiems moralistams visai nerūpi, kas kada parašiau. Jiems tik rūpi man pakenkti. Idomu, kad ši anonima gėvės S-gos Garbės pirmininkas pasipiktinęs Chicagoj parašė, jog atvirai griežtai reaguosias, nes tokie dalykai esą neleistini. Sufinku su jūsu nuomone. Bet kai jam buvo pranešta, kad Senas šaulys greičiau yra Torontė, jokios pažadėtos reakcijos nesulaukėme.

Kitas moralistas iš Kanados parašė: "Kaip tu su tokiais kaip Išganaitis gali dirbti?" I tai jam atsakiau: "Jei Sąjunga būtų perplodyta išganaitais, tai S-goje tikrai būtų lengva dirbti ir S-goje būtų tvarka.

(Bus daugiau)

Olandijos karalienė sukvietė trijų politinių partijų vadus pasitarti, kaip lengviau išspręsti politinę krizę.

JUOZAS SVAISTAS

PETRAS ŠIRVOKAS

Nuotykių nuotykių žemėje, pragare ir danguje

TOLIMI, BET NEPAMIRŠTAMI LAIKAI

(Tėsinys)

— Štai matai, kiek čia visokios žvėrienos, paukštienos priaudyta. Išalkę ir pavargę per dieną bemedžioję. Niekur nei žiburėlio, nei šuns lojimo. Čia dabar veiksime be ugnies? O nakvoti tenka čia.

— Nenusiminkit, — padaršino Petras, — gal dar rasim! Tegul vienas kuris įsiliugia ir aukštesnįjį medį ir iš ten apsidairo.

— Gerai tu sakai! Nagi, mat, galva: iš didelio susirūpinimo ir ji pameta protą. Mės čia sėdim ir aimanuojam tik, o juk seniai reikėjo taip padaryti... Tu sliuok! — paliepė jaunesniajam.

Visi trys medžiotojai buvo broliai. Visi trys neturtingo račiaus sūnūs. Pasimirus tėvui, sumanė ir išėjo į pasaulį laimės paieškoti. Beeidami sustojo šiame miške.

— Broliai, jūs mano, jau matau! — sušuko šis medžio žvalgas.

— Ką matai?

— Pajinau kas, bet ugnis! Mažutis laužas, kažkas kurena...

Drėkni iš medžio, čiupo šautuvą ir bėga jaunylis. Nubėgęs mada senis vieline barzda sėdi

ir ugnį kurena.

— Tėvai, duok ugnies!

— O kas per vienas tu toks stačiokas esi?

Prašai, lyg tai būtų tavo.

— Ar tai rekės dar žemai nusilenkti?

— Žinoma! Jeigu ne — matai šitą kulbą, tai ir vaikiosi, kol gyvas, suprantai? Pasakyk tris nebūtus daiktus, tad gausi ugnies.

Jaunylis mato, kad senis piktas, pajėgus ir visai nejuokauja. Jis pradeda:

— Vieną kartą buvo šitaip... kche! kche!

Kartą atsitiko... Seniau, kadaise...

Rausta, prakaituoja — niekas nešėina.

— Gana, kvaili! Eikšeni!

Senis išsipešė vieną šerį iš barzdos, pervėrė abi lūpas ir, privedęs prie kulbės, su krumpliais prikėlė. Anie laukia, nekantrauja. Atbėga antras. Žiūri — jo brolis prikalta. Jis suriko:

— Seni, ar tu nori, kad aš tau kailį išdirbčiau?

Kam čia mano broli dabar kankini?

— Bus ir tau taip, jeigu nebūsi lemtesnis už savo broli.

— Kad tu nesulauktum! Tuoj nušausiu, jeigu čia daug purkštasi dar!

— E, vaiki, tu dar biauressnis!

Senis tik žvilgtelėjo, žvilgtelėjęs ugningom savo akim. Perskrodė kaip plautuvais, ir šis tytus, ramus, tarytum avinėlis pasidarė.

— Ar moki pasakyti tris nebūtus daiktus, tad gausi ugnies ir broli paleisiu?

— Buvo... buvo... — mikčioja smarkuolis.

— Kvaili, eikšeni! Kaip kitąsyk buvo, aš pats žinau, ale tu man pasakyk, ko nebuvo.

Ir šita prikėlė prie tos pačios kulbės su savo šeriu. Pasilikusieji dar daugiau nerimauja. Nori eiti vyresnysis brolis, bet Petras sako:

— Čia jūsu turtas, čia ir pasilik. Aš raitas, aš greičiau atliksiu.

Atėjo. Žiūri, kad tie vaikinai baisias kančias kenčia pervertomis lūpomis.

— Tėvai, ką gi tu čia dabar darai?

— Kad per daug raguoti: reikia sutramdyti. Be to, visai kvaili... A tu pasakysi man tris nebūtus daiktus?

— Aš? Žinoma! Tik dykai nebus. Jeigu bent vieną kartą ištarsi tu man, kad meluoju, tuojau du režiū išrešiu tavo nugaroj. Sutinki?

— Gerai.

— Tad klausyk! Vakar bejodamas girdžiu pamisęję braskant. Dairausi — nieko nematyti. Ale besidairydamas pamatčiau akėčias, įsilipusias į ažuolą. Žiūriu — riešutus bekremtančios. Tik kevalai žemėn byra.

— Gerai. Dar du?

— Tuojau ir daugiau pasakysiu. Vieną sykį trankiausi po mišką kelias dienas. Pamačiau tokią kelmą, ale didžiulį. Vidury to kelmo kepsniai spigsta. Išalkęs būdamas, žinoma, tuojau įsirančiau į tą kelmą ir pradėjau kepsnius valgyti, net ausys linksta. Kiek aš tenai ką valgiau ar nevalgiau — nebeatsimenu. Tik žinau: prisivalgęs norėjau išlįsti iš kelmo, ale pamėginęs patyriau, kad

nebegaliu — nebetelpu pro skylę. Mat, kepsnių prisivalgęs, sustorėjau, o skylė ne tokia jau didelė buvo. Bet nenusiminiau: parbėgau namo, atšinešiau kirvelį, prasikirtau platesnę skylę ir išlindau.

— Tinka. Dar vienas?

— Nagi atsitiko šandis, visai neseniai. Prijoju griovį, gana platus ir gilus. Žiūriu — kažkas ten baisiai tursuoja. Žiūrėjau, žiūrėjau iš tolo ir nieko nepamačiau. Sumačiau prijoti arčiau. Žiūriu — ant tavo tėvo vėlinas raitas bejojąs. Ar teisybė?

— Meluoji, šelmi!

— Na tai duokš nugarą!

Brūkstelėjo dukart su savo turkišku peiliu, gavo ugnies ir tuos du brolius išvadavo.

Visi linksmai susikūrė laužą, išsikopė ant iesmo laukienos, gardžiai pavalgė.

Ruošėsi gulti.

— Ale kaipgi čia bus? — susirūpino Petras: — Mes visi neturim taip jau sumigti: gali dar žvėrys užpulti, arba miško plesikai užklysti. Vienam tenka budėti. Kad ilgų gincų nebūtų, trauksim burtus.

Sutiko. Padarė keturis pagaliukus, vieng trumpesni. Jaunylis tą ištraukė ir pasiliko budėti.

(Bus daugiau)

R. VILLIUS

VAKARŲ VEJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsūsime pinigų tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Hospital
Medicine Director
1938 E. Main St., Westchester, IL
VALANDOS: 8-9 darbo dienomis ir
suaugusių šėdinti 8-9 val.
Tel.: 362-2727 arba 362-2728

TEL. 233-8553

Service 855-4506, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Dr. Jonas F. Mažeika

D.D.S. — DANTŲ GYDYTOJAS
4600 W. 103rd Street
Oak Lawn, Ill.
Off. tel. 423-8380
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2456 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880
Residencijos telefonas: 448-5543

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33719
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna apdraudimas
ZEMA KAINA
Priman Master Charge
ir VISA kortelės
R. ŠERENAS. Tel. 925-9043

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5994

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stoties WOPR - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Parke.
Vedėja — Aldona Daukus
Telef.: 778-1543
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

RADIJO PROGRAMA

Seniausia Lietuvių Radijo progra-
ma Naujojoje Anglijoje, iš stoties
WLYN, 1260 banga AM, veikia sek-
madieniais nuo 8 iki 8:30 val. ryto.
perduodama vėliausių paslaulinų
šėdinti. Be to, komentatori-
ai, muzika, dainos, ir Magdžetės
Pasaka. Šia programą veda Stepo-
nas, ir Valentinas. Būtinai
reikalingas kreiptis į Baltic Florids —
gėlių bei dovanų kūrėvę, 502 E.
Broadway, So. Boston, Mass. 02127.
Telefonas 268-0489. Ten pat gau-
namos "Naujienos", didelis pasi-
rinkimas lietuviškų knygų ir lie-
tuviškų dovanų.

SUSIRINKIMŲ PRANESIMAI

— Lietuvių Pensininkų Sąjungos
narių susirinkimas-pobūvis įvyks ge-
gužės 19 d., trečiadienį, Saulių na-
muose, 2417 W. 43rd St. Bus meninė
programa, vaisės ir dovanų paskir-
tymas. Mielai dalyviai yra prasomi at-
nešti kokią daktą dovanų paskir-
tymui. Pobūvio ir vaisių išlaidoms pa-
dengti nario auksa \$5. Valdyba

Zemaičių Kultūros klubo elininis na-
rių susirinkimas įvyks trečiadienį,
gegužės 19 d., 1 val. popiet, Anelės
Kojak salėje, 4500 S. Talman Ave.
Nariai prasomi atsikvėpti, nes yra
daug svarbių reikalų aptarti. Bus ir
vaisės. Rozė Didgalvis, rašt.

KALBOS KAMPĖLIS

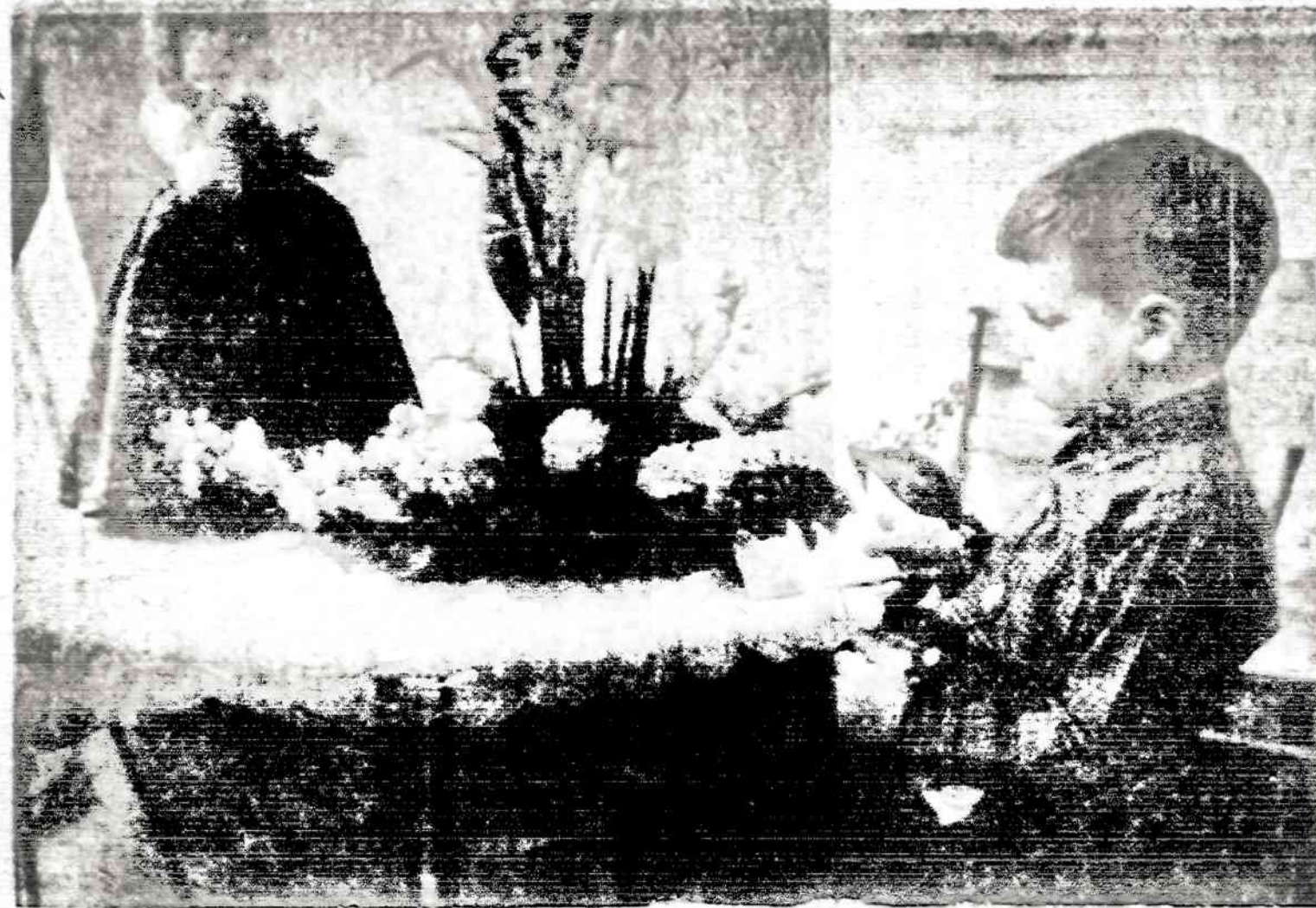
NOSINIŲ BALSŲ RAŠYMAS
ŽODŽIŲ ŠAKNYSE

Nosinės balsės a, e, i, u, savo tarimu niekuo nesiskiria nuo ilgųjų balsių. Ir kažkodėl mūsų kalbininkai daug kartų reformavo, tobulino mūsų kalbos rašybą, bet niekad nedrįso atsisakyti nuo tų nosinių rašymo žodžių šaknyse. Aš manau, kad mūsų rašomajai kalbai nebūtų jokios žalos. Tiesa, yra kiek tai žodžių, kurių reikšmė žodžio šaknyse nosinės padeda išryškinti, pvz.: gražinti ir gražinti. Abu vienuodų garsų, bet jų reikšmės skiriasi. Gražinti — atiduoti. Jis gražino kaimynui skolą. Gražinti — puošti. Jis gražina (puošia) namo sienas. Seniau šių nosinių balsių mūsų kalboje nebuvo — rašė be nosinių balsių, pvz., kansnis, sanlyga, kensti, linsti, skunsti, anžuolas, ansotis, sanmokslas, šanla, banla ir kit. ir kit.

Bet vėliau, kada išnyko gar-
sas n — prieš n buvę balsiai
pailgėjo ir juos žymi nosinėmis
a, e, i, u balsėmis, būtent:
kansnis, šalyga, kęsti, skūsti,
ažuolas, asotis, samokslas, šala,
bala, ranka, rankų ir kit.
Nosinės raidės rašomos žodžių
šaknyse remiantis kilmės pa-
grindu.

Nosinės balsės a, e, i, u.

A. Tamulynas

Montessori mokykla

MIAMI, FLORIDA

ISTRAUKOS IŠ LAIKRAŠČIŲ
(Tiesa, kuri tinka ir mūsų gyvenime)

"TORONTO STAR" laikra-
stje rašo žymus Anglijos uni-
versiteto išminčius:

Žmogus, turįs aukštą išsilavi-
nimą, išsimokslinimą, dažniau-
siai yra be puikybės, mandagus,
mielai kalbasi su kiekvienu žmo-
gumi, bendrauja su visais vieno-
dai (nenužemina to, kuris ne-
prilygsta išsimokslinui ar už-
siminimui).

rašomos veiksmazodžių šakny-
se prieš s, kada jos kaitalioja-
si su dvigarsiais an, en, in, un,
pvz.: kasti, kanda, kando (kas-
nis), švesti, šventia, šventė, lį-
sti, lenda, lindo, siųsti, siuntia,
siuntė, gręsti, grindžia, grind-
o, grįsti, grindžia, lįsti, lenda, lin-
do, resti, renčia, rentė, spręsti,
sprendžia, sprendė.

Nosinės balsės a, e rašomos
veiksmazodžių esamojo laiko
šaknyse: balti — bala, šalti —
šala, tręsti — tręšta, gesti —
gęsta, mažti — mažta ir kit.,
bet būtajame laike rašoma be
nosinių: balo, šalo, tręšo, gęso,
mažo ir kit.

Bet žodžiuose gręsti, gresia,
gręstė, grasinti, graso, gręsmė,
draskyti, drasko (drėskė), dvės-
ti, dvesia, dvėstė, nosinės nera-
šomos, nes šaknų balsių kaitoje
yra e.

Atsimintina, kad nosinės bal-
sės rašomos žodžių šaknyse tik
prieš priebalses l, m, n, s, š, v,
z, ž (šalytis, šamojus, šanarys,
saskaita, sąslavos, sąvoka, sąži-
nė ir kit.).

imama vieta tarnyboje, ar dar-
be yra kitos specialybės). Toks
ASMUO YRA VISADA VISŲ
MYLIMAS IR GERBIAMAS. O
tas, kuris įsivaizdina, kelia nosį
į padangę, to niekas nemėgsta,
vengia jo ir lieka visų pašaipų.
GERBK KITA — BCSI GER-
BIAMAS IR PATS (tikra tiesa).

Kaip tik mes ir Miami turim
keletą egoistų, kurie prieš pra-
dedant pasikalbėjimą ar prieš
atsisėdant prie stalo su kuo nors,
pirmausia klausia, kokios profe-
sijos buvai prieš "šimtmetį", už-
miršdamas, kad jau seniai valgo
pensininko duoną, nieko ne-
dirbdamas. Reikia, senas ir gy-
venimui visai jau nenaudingas,
nes nieko kito nesugeba, tik kri-
tikuoja iš pavydo kitus. Gaila,
toks asmuo turi jau nusilpusį
protą ir neatsimena, jog įvairių
įvairiausių specialybių ir moks-
lo sričių buvo įstaigų tarnauto-
jai mūsų tėvynė.

Tokiems patarima nueiti pas
daktarą pasigydyti nuo nenor-
malios ligos. Savė aukština, ki-
tus žemina (Anot katalikų bibli-
jos: kas save aukština, bus nu-
žemintas, o nužeminti bus pa-
aukštinti. Tas tinka mūsų ser-
gantiems savo profesija), buvę
daktarai, ypač moterys. Bet vis
dažnai skundžiasi, kad laiką ten-
ka jiems leisti vienatvėje. Sak-
nebėra draugu... Patarlė: KAIP
PASIKLOSI, TAIP IR ISSIMIE-
GOSI.

"TORONTO SUN" laikraštje
kitas išminčius, senesnio am-
žiaus žmogus rašo ir pataria:
Jei sulaukai pensijos ir nori

ilgiau gyventi — užmiršk vakar
dieną, užmiršk ir kas buvai —
gyvenk šia dieną, žiūrėk į rytojų
su viltimi (Juk bet koks užsi-
ėmimas teikia žmogui energijos
numatytam tikslui atsiekti, tas
stiprina žmogaus sveikatą). Būk
išmintingas, patenkintas savo
esamoje dabartinėje padėtyje,
aplinkoje, tada būsi laimingas ir
visada turėsi draugų. LAIMIN-
GAS ŽMOGUS YRA PATRAUK-
LUS. Išdidumas naikina grožį,
žūsta žmogus savyje.

"MIAMI HERALD" iš teismo
trumpai praneša:
Vagis vogė įvairius daiktus ir
pasidėdavo pas savo draugą. Ten
jis pardavė juos, bizniavo, iki
policija pagavo. Teisme teisėjas
nubaudė abudu vienoda baus-
me. Tada tas draugas ir klausia:
Juk aš nevogiau, tai kodėl?...
Teisėjas ir atsako: Tu žinojai,
ką jis daro, reikšia, jojo veiks-
mams pritarti, nepranešai ata-
tinkamoms įtaigoms ar pareigū-
nams. Esi vienodas nusikaltėlis
— vienoda ir bausmė.

VOGLMAS, SUKIMAS, ISEIK-
VOJIMAS YRA KRIMINALAS.
Už tai kalėjimas atima laisvę,
moko elgtis teisingai.

Lucy

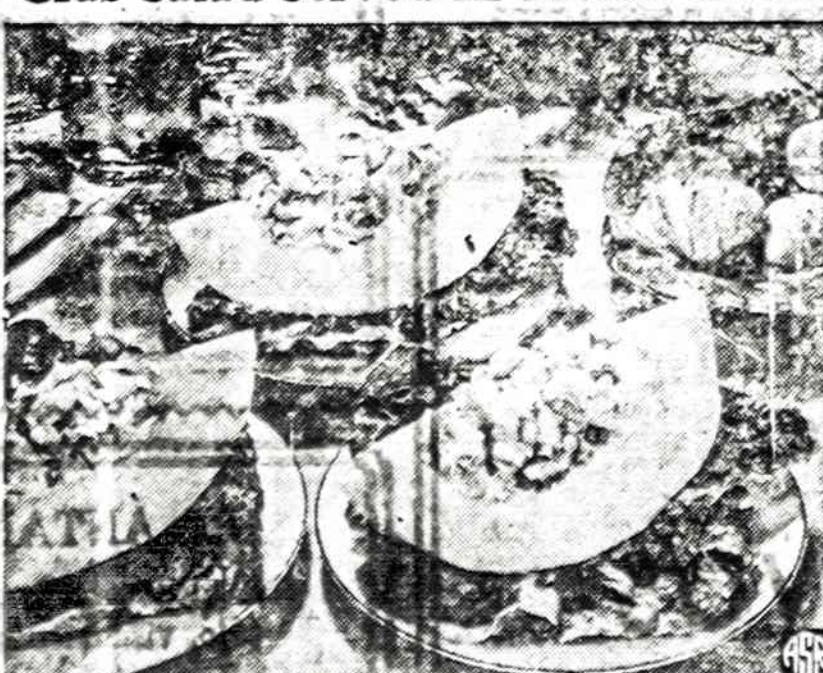
● Nelaisvėje gyvenęs dramb-
lys per dieną suėda 36 svarus
grūdų, 126 svarus šieno, duonos
ir daržovių. Jis per parą išgeria
apie 50 galonų vandens.

Grazi moteriškė, — juo kuk-
liau apsirengusi, tuo ji graže-
nė.

Lakštingalos pasakomis nele-
sina.

Ne vien ginklų ginsi tėvyne.

Crab Salad Served In Melon Boats

With melons abundant now at local markets, an exciting
hunchback idea is Curried Crab Melon Salad. Family or guests
will enjoy the light, yet satisfying combination of delicious
Alaska King crab and juicy sweet honeydew melon.
Succulent Alaska King crab is sliced and tossed with crisp
vegetables and a curry-seasoned mayonnaise dressing. The
salad is served on peeled and quartered melon "boats" on
individual lettuce-lined salad plates.
Alaska King crab meat is snowy white in color with bright
red striations. Fully cooked, with tendons and cartilage
removed, the meat is ready to be enjoyed in a favorite recipe
after defrosting. In-shell packs of whole Alaska King crab legs
and split legs are also available.

Curried Crab Melon Salads
1 package (6 to 8 oz.) 1/3 cup mayonnaise
frozen Alaska King 1/2 teaspoon curry powder
crab meat, thawed 1/4 teaspoon sugar
3/4 cup sliced celery 1 teaspoon lemon juice
2 tablespoons chopped 1 honeydew melon
green onion Salad greens

Drain and slice crab. Combine with celery and green onion.
Blend mayonnaise, curry powder, sugar and lemon juice;
toss with crab mixture. Chill. Cut melon into quarters length-
wise; remove seeds and rind. Place melon quarters on salad
plates lined with greens. Spoon crab salad onto melon. Makes
4 servings.

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis 1729 S. Halsted St.
FD. LE. Chicago, IL 60608
(312) 226-1344 24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue
Cicero, ILL. 60650
Tel.: 652-5245

TRIJŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijų

AMBUSANSO
PATARNAVIMAS

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2421 WEST 99th STREET Kępublis 7-1211
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 274-4411

P. J. RIDIKAS

4454 So. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel.: OLYmpic 2-1043

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Tel.: LAfayette 3-3571

Tautos Fondo laiškas Naujienoms

Tautos Fondo taryba, perskaičiusi šią metų balandžio 14 d. Naujienų įžanginį, įpareigojo sekretore pasiųsti žemiau spausdinamą laišką Naujienoms.

Taryba nieko nepasako apie Naujienų įžanginiame keliame klausimus, bet patikslina dienraštyje paskeičtą netikslumą apie praėjusių metų už garsinimus išmokėtas sumas. Naujienose buvo parašyta, kad išmokėta už 1980 m. garsinimus \$1,600, o tikrovėje taryba išmokėjusi tik \$1,079.20. Paskelbime didesnę sumą todėl, kad tikslesnės sumos neturėjome. Neturėjome ne tikrai mes, bet jos neturėjo ir glaudžiai su Tautos Fondu dirbantieji žmonės. Mes mielu noru reikšingą sumą atitaisome. Dabar visi žino, kad Draugui sumokėjo ne \$1,600, kaip Naujienose paskelbta, bet \$1,079.20.

Be lieka dar neišaiškintas kitas klausimas: kodėl praėjusių metų garsinimą davė Draugui, bet jo nedavė Naujienoms?

Aukojusieji Tautos Fondui lietuviai mums pasakojo, kad jie, siųsdami aukas, klausė kodėl garsino Drauge, bet negarsino Naujienose? Jie taip pat negavo atsakymo.

Šįmet Tautos Fondo vadovybė garsinimą pasiuntė ne vien Draugui, bet ir Naujienoms.

Naujienos aukotojų sąrašą įdėjo, nors nebuvo tikros, ar už tą garsinimą bus užmokėta, nes laiške apie mokestį nieko nekalbama. Dabar jau visi kitas reikalas. Dabar sąskaita skriste skris į T. Fondą, nes aukotojų sąrašą paskelbimas Naujienoms taip pat kainuoja.

Štai Tautos Fondo atsiųstas balandžio 30 d. laiškas:

NAUJIENŲ Redakcijai
Jūsų laikraščio š. m. balandžio 14 d. laidoje buvo paskelbta, kad praėjusių metų Tautos Fondas sumokėjo DRAUGUI \$1,600 už aukų sąrašą paskelbimą. Šitas teiginys neatitinka tiesai. 1981 metais JAV lietu-

viškiams laikraščiams už 1980 m. aukų sąrašų skelbimą Tautos Fondas sumokėjo \$1,079.20, o 1982 metais už 1981 metų aukų sąrašų skelbimą Tautos Fondas sumokėjo \$773 (NAUJIENŲ sąskaita iki šiol dar negauta).

Tautos Fondas yra dėkingas lietuviškai spaudai už pritartinę VLIKo darbus, ir visiems Tautos Fondo auktojams, be kurių finansinės pagalbos tie darbai būtų neįmanomi.

Tautos Fondo Taryba

Laiškas Naujienoms

Gerb. N. Redaktorium!

Gavęs Naujienas Nr. 81, atkreipiau dėmesį apie Chicagoje įvykusią audrą, kuri ir Naujienas leidžiamam pastatui padarė žalą; be to, atkreipiau dėmesį ir į Naujienų spaustuves mašinų dalių susidėvėjimą. Esant tokiai padėčiai, jautrūs lietuviškai spaudai lietuviai paaugojo ir Naujienoms paremti, kad Naujienos nugalėtų visas kliūtis ir vėl teiktų teisingą informaciją apie pasaulinę politiką ir lietuvišką veiklą.

Be to, gi, Naujienos atsiuntė ir vertingą kalendorių. Kai kurie skaitytojai patys betarpiiai pasiūnė už kalendorių kartu su prenumerata, bet ne visi. Tokia auka Naujienoms — ar tai būtų už kalendorių, ar mašinų fondui, yra vertinga ir reikalinga. Atleityje aš stengsiuos parinkti Naujienų paramai aukų.

Be abejo, norėčiau, kad paskelbtumėte visų aukotojų pavardes Naujienose, kad žinotų, jog suminktas aukas pasiuočiau. Kad administracijai būtų lengviau aukotojų pavardes paskelbti, surašysiu iš ko ir kiek gavau aukų: \$20 — J. Šarapnickas; po \$10 — V. Čerkiene, P. Sidlauskas, P. Dauginas ir K. J. Jonašas.

Priedas: 60 dolerių čekis, Kanaados valiuta.

J. Šarapnickas

TRUMPAI

— ALTo Lake apskr., Ind., skyriaus valdyta per pirmininką Albertą Viniką atsiuntė \$30 Naujienoms paramai.

— L. Krajauskas pranešė, kad praleidęs žiemą St. Petersburg, Fla., dabar grįžta į namus, New Buffalo, Mich. Dėkojame už \$10 Naujienų paramai.

— Zigmas Duseika, iš Brighton Parko, Chicagoje, pakeisdamas adresą, atsiuntė \$10 Naujienų paramai. Dėkojame.

— A. Garbačiauskas, iš Marquette Parko, užmokėjo Naujienų sąskaitą ir pridėjo \$50 auką. Nuširdi padėka už nuolatinę paramą.

— K. Pautienis, iš Pompano Beach, Fla., atsiuntė \$20 Naujienų paramai. Ačiū.

— P. Gronskienė, iš Gage Park, Chicagoje, pratęsė prenumeratą ir pridėjo \$6 Naujienoms paramai. Dėkui už nuolatinę paramą.

— K. ir J. Misevičiai, iš Lemont, Ill., pranešė, kad jau šeštą kartą atostogauja Karibų salose. J. Misevičienės mamytė, p. Putrimienė, yra ilgametė Naujienų skaitytoja.

— Kazys Kebelis, pratęsdamas prenumeratą, pranešė, kad rengiasi atvažiuoti vasaros atostogoms į Chicago, nes Arizonoje per karštą.

— Sekantieji skaitytojai pratęsė prenumeratą ir pridėjo auką Naujienoms paramai: Marija Velykis, iš Cleveland, Ohio — \$20, Marta Milkeraitis, iš Oak Lawn, Ill. — 15, Peter Plestys, iš Marquette Parko, Chicagoje — \$10.

Antanas Tamulionis, iš Bratenahl, Ohio — \$10, Frank Sakal, iš Mountain Home, Ark. — \$7 už kalendorių, Alfonsas Lauros, iš Chicago, Ill. — \$7, Vladas Kenstavičius, iš Marquette Parko

— \$6, Valentina Sandau, iš Brighton Parko — \$6, Ernst Leifert, iš Marquette Parko — \$6, po \$5: M. Augustis, Rockford, Ill., S. Grušas, St. Petersburg Beach, Fla., Alex Kinka, iš Rockford, Ill., Br. Kristopaitis, iš Marquette Parko, Chicagoje, K. Puskunigis, iš Chicago, Ill., Ona Simonaitis, iš Cicero, Ill., V. Šliauteris, iš Arlington Hts., Ill., A. Tamošaitis, iš Kingston, Ont., C. Tautkus, iš Melrose Pk., Ill., P. Teresevičius, iš Brighton Parko, Chicagoje, Elzė Widrienė, iš Fennville, Mich., ir Vincas Žebertavičius, iš Detroit, Mich. Nuširdi padėka visiems.

— Paeškoma lietuvių moteris prižiūrėti ligonį — moterį. Gyvenimi vietoje. Nemokamai kambarys ir naudotis virtuve. Dėl atlyginimo susitarim. Marquette Parko apylinkėje. Skambinti patogiau vakarais. Tel. 925-1870.

JAV R. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ ruošia AKADEMIJĄ-MINEJIMĄ medicinos daktarui

ZENONUI DANILEVIČIUI (1917-1981) PAGERBTI.

Programa:
1. Paskaitos
2. Muzikinė dalis.
Minėjimas įvyks Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 S. Kedzie Avenue, Chicago, Ill.
š. m. gegužės 22 dieną 6 val. vakaro.
Rengimo komitetas

— Kodėl tamsta visada krapštais?

— Aš seniau turėjau blusų cirką.

— O kaip tu jų netekai?

— Tame ir dalykas, — aš ne? praradau.

— Beveik tik vienas daiktas, kuris gali nuplauti moterį nuo vyro rankų, — tai minkštas muilas.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 92 metus.

SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuo dabus dirba.

SLA — išmokėto daugias kaip ASTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudę savo narius.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis S. A. neįsako, kaip, kaip patarnauja tik savišalpos pagrindu.

Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali susivienijime apsidrausti iki \$10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąją apdraudę — Endowment Insurance, kuri ypaci naudinga jaunimui, siekiančiam suktyto mokslo ir ju gyvenimo pradžiai.

SLA — valkus apdraudžia pigia terminuota apdraudę: už \$1,000 apdraudęs suma temoka tik \$3.00 metams.

SLA — kuopų vyra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės SLA kuopų veikėjus jie jums mielai pagelbės į SLA įstąsti.

Galiu kreiptis ir tiesiai į SLA Centra:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
New York, N. Y. 10061
887 W. 29th St.
Tel. (212) 542-2218

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.

Dr. A. Gusen — MINTYS IR DARBAS, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunas dienas ir susirūpinimą \$8.00

Dr. A. J. Gusen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais \$4.00
Minkštais viršeliais, tik \$3.00

Dr. A. J. Gusen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAUROS ŽMONES. Kelionės po Europą įspūdiškai. Tik \$2.00

Galima taip pat užsakyti paštu, atsiuntus čekį arba money order, prie nurodytos kainos pridėjant \$1 persiuntimo kilmoma.

NAUJENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, IL 60608

REAL ESTATE

Namai, Žemė — Pardavimai
REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKĖJIMAIS
DEL VISU INFORMACIJU KREIPTIS I:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAI.

VISŲ ROŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

2 po keturis, medinis, Brighton Parke. \$39,500. Savininkas duoda paskola.

2 po 4 ris, medinis, įrengtas/sklepas. 72-ros ir Campbell. \$39,000.

6 butų mūrinis. 4 mašinų mūrinis garažas. \$17,600 pajamų. Arti 64-tos ir Kedzie.

2 sklypai arti vandens. Hot Springs Village.

Skambinti tel. 436-7878

ŠIMAITIS REALTY

2951 West 63rd Street

8 1/2 %

7 Yr. Mortgages!

Condominium homes at both locations include new: carpeting, painting, kitchen cabinets, countertops, sink, range, refrigerator & flooring.

GRANVILLE COURTS

1 & 2 Bedrooms From \$34,300.

2035 W. Granville

Between Damen & Hoyle (6200 N.)

Open every day 12-6, closed Tues.

Call 334-0495 or 642-6301

"LIUCIJA"

Miko Šileikio apsakymų knyga "Liucija" jau atspausdinta. Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko Prano ŠULO paruošta, — teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta, "Sūduvos" šleista knyga su legaliskomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje.

KODEL DAUGUMA ŽMONIŲ VENGIA KALBĖTI APIE MIRTĮ?

"Nuodėmės alga yra mirtis, bet Dievo malonės dovana — amžinasis gyvenimas Kristuje Jėzuje, mūsų Viešpatyje" (Rom. 6:23).

Išgirsite šią įdomią radijo programą šandien 8:45 val. vakare banga 1450 AM per "Lietuvos Aidus".

Sekmadienį 9 val. ryto, banga 1490 AM, per Sophie Barcus radiją išgirsite: "Nenorįs skristi paukštis".

Parašykite mums, pareikalavdami knygelės "Kaip atgimti iš naujo". Prisiųsime dovanai. Mūsų adresas: Lithuanian Ministries, P.O. Box 321, Oak Lawn, Ill. 60454.

Saltis — ne brolis, gena į vidų.

4 — Naujienos, Chicago, 8, IL. Tuesday, May 18, 1982

JAU ATSPAUSDINTA

J. KLAUSEIKIO KNYGA

BRONIO RAILOS
NUSIBASTYMAI

102 pusl. Minkšti viršeliai. Fotografijos.

Kaina — \$3, persiuntimas paštu — \$1.

KNYGĄ IŠLEIDO CHICAGOS LIETUVIŲ
LITERATŪROS DRAUGIJA.

Knygą galima gauti Naujienose ir pas K. Janutą, arba rašant tokiu adresu:

Mr. K. Januta,

2818 Avenal St., Los Angeles, CA 90039

ENERGY WISE

Limit use of dishwasher to once a day, after the evening meal, and cut excessive use of water and electricity.
Don't be a Born Loser!

Naujai pasirodžiusi

DR. ANTANO RUKŠOS

619 puslapių, kietų viršelių knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia
Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1)
Siųsti čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St.

Chicago, IL 60608

Cortaid
for the temporary relief of minor
SKIN IRRITATIONS,
ITCHING AND
RASHES

Cortaid

ALL YOU NEED
FOR MINOR ITCHES
AND RASHES.